

ಮಹಾಭಾರತೋ

ಅರುಣಾಬ್ಜ ಕವಿಯ 'ತುಳುಮಹಾಭಾರತ'ವು ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಕೃತಿ. ಈಗ ದೊರೆತಿರುವ ತುಳುಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾದುದು. ಹಾಗೆಂದು ಅರುಣಾಬ್ಜನೇ ತುಳುವಿನ ಆದಿಕವಿಯಲ್ಲ; ಮಹಾಭಾರತವೇ ತುಳುವಿನ ಆದಿಕಾವ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಆತನೇ ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾನೆ:

ತೆಳಿವುಳ್ಳಾಕುಳು ಭೂಮಿ-
ತುಳೈ ರಾಮಾಯಣ ಕಾವೈಯೈ
ತುಳುಭಾಷೆ ಕವಿಕುಳು ವಿಸ್ತರಿತೆರೈಯೇರ್
ಅಳಿಯೇನಾಕುಳೆ ಪಾದ-
ನಳಿನೊಂತಾ ಮಧುವುಣ್ಣೀ
ಯಿಳೆತೋ ಭಾರತಕಾವೈಯೈ ರಚಿಯೀಪುಪ್ಪೆ
(ಸಂಧಿ-೧; ಪಾಡ್-೯)

'ತುಳುಭಾಷೆ ಕವಿಕುಳು' ಎಂದು ಬಹುವಚನವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಇಬ್ಬರಾದರೂ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸಿರಬೇಕು - ಎಂಬ ಊಹೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅಂತಹ ಅಜ್ಞಾತಕವಿಗಳ 'ಪಾದಕಮಲಗಳ ತುಂಬಿ ನಾನು' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಪೂರ್ವಕವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಗೌರವಭಾವವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅರುಣಾಬ್ಜನಿಗಿಂತ ಸುಮಾರು ಎರಡು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಮೊದಲೇ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನ ಗುರುವಿನ ಗುರು ಒಬ್ಬ ಜಾಣಕವಿ ಎಂದು ಅವನೇ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಏಣಾಪಾಣಿಮುಕುಂದ
ನಾಣಿಲ್ತಾಯೆ ಭಜೀತೆ
ಕ್ಷೋಣಿಟುತ್ತಮೆಯಾಸ್ಪಿ ದ್ವಿಜಕುಲಾಡೈ
ಜಾಣೇ ನಿರ್ಮಿತೆ ಕಾವೈಯೈ
ಮಾಣಾನೇ ವಿಕಸೀತ್
ಮಾಣೀ ಯೇನಾಯನ್ ಶಿಷ್ಯರೆಕ್ ಶಿಷೈ
(ಸಂಧಿ-೧; ಪಾಡ್-೮)

ನಾಣಿಲ್ತಾಯ ಕುಲದ ಏಣಾಪಾಣಿಮುಕುಂದ (ಶಂಕರನಾರಾಯಣ?) ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಯ ಶಿಷ್ಯನ ಶಿಷ್ಯ ನಾನು - ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಅರುಣಾಬ್ಬ. ಅರುಣಾಬ್ಬ ಕವಿಯ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಇತರ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈಗ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

ಹರಿ ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣಿದೇವೀ
ವರಿಯೀತೀನ್ ಕಥೆ, ಭೀಮೆ
ಕೆರ್ಯೇ ಕೀಚಕನೆನ್ನೀ ಚರಿತೇ, ಬಾಣನ್
ಕರೊ ಸಾರಾ ಮುರವೈರೀ
ತರಿತೀ ಕಥೆಯಾ ವಿ-
ಸ್ತರಿತೇ ಗುಡ್ಡತ ರಾಯೆ ನಿರ್ಮಿತೆ ಲೋಕೊಂಟ್ ||
(ಸಂಧಿ-೧; ಪಾಡ್-೧೦)

ರುಕ್ಮಿಣೀಸ್ವಯಂವರ, ಕೀಚಕವಧೆ, ಬಾಣಾಸುರವಧೆ - ಎಂಬೀ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು 'ಗುಡ್ಡತ ರಾಯೆ' ಎಂಬ ಕವಿ ರಚಿಸಿರುವನು ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಲೋಕೊಂಟುತ್ತಮ ಮುತ್ಥಟ್
ಏಕಾದಶ್ಯುಪವಾಸಂ-
ತಾ ಕಾವ್ಯೋ ರೆಚಿಯೀತೀ ಮಹಿಮೆ ಕೊಂಡ್
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೇ ತುಣಿಯಾಯನ್
ಆಕರ್ಷಿತೆರ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್
ಆ ಕವಿಕುಲನಾಥಾಕಭಿವಂದೀಪ್ಪೆ ||
(ಸಂಧಿ-೧, ಪಾಡ್-೧೧)

'ಏಕಾದಶ್ಯುಪವಾಸಂತಾ ಕಾವ್ಯೋ' (ಅಂಬರೀಷೋಪಾಖ್ಯಾನವೆಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು) ರಚಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಒಲುಮೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಕವಿಯನ್ನೂ ಆತ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರುಣಾಬ್ಬ ಕವಿಯ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಕವಿಗಳ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು:

ಕವಿಗಳು : ಶಂಕರನಾರಾಯಣ(?)
ಗುಡ್ಡತ ರಾಯೆ
ಕಾವ್ಯಗಳು : ರಾಮಾಯಣ
ರುಕ್ಮಿಣೀಸ್ವಯಂವರ

ಬಾಣಾಸುರವಧೆ
ಕೀಚಕವಧೆ
ಅಂಬರೀಷೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಗುರುವಿನ ಗುರುವಾದ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ(?)ನು ಸರಸವಾದ ಬಿಡಿ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಆಶುಕವಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನೋ, ಖಂಡಕಾವ್ಯವನ್ನೋ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಅದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಹೆಸರಿಸಿದ ಮೇಲಿನ ಐದು ಕಾವ್ಯಗಳು, ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ, ಕಾವೇರಿ, ದೇವೀಮಹಾತ್ಮೆ - ಇವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಒಂಬತ್ತು ಕೃತಿಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇವಲ್ಲದೆ ಹತ್ತನೆಯದು ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಮಗೆ ಸುಳಿವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಸುಳಿವು ನೀಡಿದವರು ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ರೆವ. ಜೆ. ಬ್ರಿಗ್‌ಲ್ ಎಂಬವರು. **A Grammar of the Tulu Language** ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (ಪುಟ 133) **Tulu Poetry (According to metrical rules)** ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕೆಳಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅಜ್ಞಾತಕಾವ್ಯದ ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂದ ದೇವರೆ ಈರೆಗೆನಟೀತ್ ಕೋಪೊ ಜಾಯೆಕ್ ಯೆಂದಳ್
ಇಂದಿರಾಧವ ನಿತ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತೆಯೆಂದ್ ಸ್ತುತಿತ್ ಆರೆನಿ
ಚಂದ್ರಕಲೆಕುಳೆ ಧರಿತಿ ಈರೆ ಮುಖಾಂಬುಜೊಂತಾ ಯೆದ್‌ರಟ್
ಚಂದೊಂಟೆನಣೀರ್ ಚೂತು ಅಂಗೀಕಾರೊ ಮಂತೊಣೊಡೆಂದಳ್ || ೫೧ ||

ಮದನಾರಿ ಚೂತು ತನ ಕಾಂತೆಡೊಪ್ಪ ಕುಳ್ಳಿಯೆರ್
ತದನಂತರೊಂಟು ನಂದೀಶ್ವರೇಲ ಬತ್ತತ್ ಈಶ್ವರಗ್
ಪದೊಂಕುಳೆಗ್ ಅಭಿವಂದಿತ್ ಪುಡಪಾಡ್‌ತ್ ಪ್ರಮಥೆರೆಗ್
ಅಧಿಪತಿಯೆಂದ್ ಪಣ್ಣೊತಿನಾಯೆ ಬತ್ತೆದ್‌ರೆಂತ್‌ನಗ || ೫೨ ||

ನಾರದಮುನೀಂದ್ರ ವಚನೊಂಕುಳೆನಿ ಕೇಂಡ್‌ತ್
ಸಾರಹೃದಯೊಂಟು ರತಿ ದುಃಖೊ ಬುಡುನಗಲಾ
ನಾರಾಯಣ ಶ್ರೀಚರಣೊ ಭಕ್ತಿ ದೃಢೀತೊಂಡು
ಸ್ವೈರೊ ಸುಖಿತ್‌ತ್ತೆರ್ ನಾಣ ನಿತ್ಯೊ ವಿಭವೊಂಟು || ೫೩ ||

ಪಾಪಿ ತಪೊ ಚೆಟ್ಟೋತ್ತೆಯೆಂದ್ ಮನಸ್‌ಟ್ ಯೆಂಣ್‌ತ್

ಶ್ರೀಪತಿಗ್ ಭಕ್ತಿಡ್ ಸಮರ್ಪಣೊನಿ ಮಂತ್ ಶಂಭು
ಸ್ಥಾಪಿತ್‌ನವೂತ್ತೆಳ್‌ತ್ ಚೋಜನ ಪ್ರಕಾರ
ರೂಪೊ ಮದೆ ಮಾಂತ್ ಶಿವೆ ಯಾತ್ರಿತೆರ್ ಅಳ್ತ್

|| ೫೪ ||

ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ ಪ್ರಾಸವಿದೆ. ಆದರೆ ಭಂದಸ್ಸು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ತುಳುವಿನ ಪ್ರಾಚೀನಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ 'ಸ್ವ'ಕಾರವು ಇಲ್ಲಿ ತಕಾರವಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಚೂಸ್ವ>ಚೂತು; ಚೆಟ್ಟೋಸ್ವ>ಚೆಟ್ಟೋತ್ತೆ - ಇತ್ಯಾದಿ. ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಕಥೆಯ ಒಂದು ಛಾಯೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಆ ಕಾವ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯಗಳೆಂದೇ ಊಹಿಸಿದರೂ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐವತ್ತನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳಿವೆಯೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ತುಳುವಿಗೊಂದು ಪ್ರಾಚೀನಕಾವ್ಯಪರಂಪರೆಯಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತು:

ಅರುಣಾಬ್ಜ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ಸಂಭವಪರ್ವ.

“.....ಭಾರತೋಂಟ್‌ತ್ತೋಂಪೆ
ತೆರಿತೇ ಸಂಭವಪರ್ವೊ-

ಮರುಣಾಬ್ಜೆ ವಿರಚಿತೇ

ಧರಣೀಟುತ್ತಮೆರ್ ಮಾನಿಪುಕೊಂಡೊ

(ಸಂಧಿ-೧; ಪಾಡ್-೧೩)

ಹದಿನೆಂಟು ಪರ್ವಗಳುಳ್ಳ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಿಪರ್ವದ ಒಂದು ಉಪ ಪರ್ವಕ್ಕೆ 'ಸಂಭವಪರ್ವ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಾಂಡವ-ಕೌರವಾದಿ ಪ್ರಮುಖರ ಸಂಭವ(ಉತ್ಪತ್ತಿ)ವಿಚಾರ ಈ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಂದು ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಸಂಭವಪರ್ವದ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ಬರೆದುದಲ್ಲ; ಸಂಭವಪರ್ವದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ 'ಖಾಂಡವದಾಹಪರ್ವ'ದ ವರೆಗಿನ ಹನ್ನೆರಡು ಉಪಪರ್ವಗಳ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಆತ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಉಪಪರ್ವಗಳು :

೧. ಸಂಭವಪರ್ವ
೨. ವೈವಾಹಿಕಪರ್ವ
೩. ಜತುಗೃಹಪರ್ವ
೪. ವಿದುರಾಗಮನ ರಾಜ್ಯಲಾಭಪರ್ವ
೫. ಹಿಡಿಂಬವಧಪರ್ವ
೬. ಅರ್ಜುನವನವಾಸಪರ್ವ
೭. ಬಕವಧಪರ್ವ
೮. ಸುಭದ್ರಾಹರಣಪರ್ವ
೯. ಚೈತ್ರರಥಪರ್ವ
೧೦. ಹರಣಾಹರಣಪರ್ವ
೧೧. ಸ್ವಯಂವರಪರ್ವ
೧೨. ಖಾಂಡವದಾಹ ಪರ್ವ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ೧೮೮ ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಕಥೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನಗೊಂಡಿದೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅಧ್ಯಾಯದ ವಿಭಜನೆಗಳಿಗೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಸಂಧಿಯ ವಿಭಜನೆಗಳಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಹೋಲಿಕೆಯಿಲ್ಲ.

ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಮಹಾಭಾರತ - ಕೃತಿಗಳ ನಡುವಣ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು.¹

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಭಾರತ	ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಮಹಾಭಾರತ
೧. ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿದೆ.	ಅಂಶಗಣಷಟ್ಪದಿ ಹಾಗೂ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಮಲಾ ವೃತ್ತ, ತೋಟಕವೃತ್ತ, ಮತ್ತು ತೋಟಕಜನ್ಯ ವೃತ್ತ (ದೀರ್ಘ) ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ವೃತ್ತಗಳ ಧಾಟಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಣವನ್ನು ಮಾತ್ರಾಗಣವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಕೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ. ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಂದೋನಿಯಮಗಳ ದಾಸನಲ್ಲ; ಅವನಿಗೆ ವೃತ್ತಗಳ ನಡೆ ಮತ್ತು ಲಯಗಳು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಮೂಲನಿಯಮಗಳು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ.
೨. ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ತಾನು	ಮಹಾಭಾರತದ

¹ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅರುಣಾಬ್ಜನೂ ಕಥಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಕಥೆಯ ಮುನ್ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

<p>ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಉಪಪರ್ವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಧಿಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಉಪಪರ್ವಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸಂಭವ ಪರ್ವವೆಂಬ ಉಪಪರ್ವದಿಂದ ಆತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ.</p>	<p>ಸಂಭವಪರ್ವದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ವಿರಚಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಸಂಭವಪರ್ವದ ಅನಂತರ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಉಪಪರ್ವಗಳನ್ನೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಧಿವಿಭಜನೆ ಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಧೋರಣೆಯನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸದೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಧಾನ ದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ೨೦ ಸಂಧಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ೨೪ ಸಂಧಿಗಳಾಗಿವೆ.</p>
<p>೩. ಅರ್ಧಭಾಮಿನಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸಂಧಿಯ ಸಾರಾಂಶ(ಸಂಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು) ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.</p>	<p>ಸಂಧಿಸೂಚನೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಲ್ಲ.</p>
<p>೪. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯಾದ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬಳಿಕ ಶಿವ ಗಣಪತಿ ಶಾರದೆಯರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾನೆ.</p>	<p>ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯರನ್ನೂ, ಕೊಡವೂರಿನ ಮೃಡರಾಮದೇವರನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾನೆ.</p>

ಕವಿಚರಿತ್ರೆ:

ಅರುಣಾಬ್ಬ ಎಂಬುದು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಹೆಸರಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಅದು ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯನಾಮವಿರಬೇಕು. ಕವಿಯು 'ಕುಡವೂರಿನ ಮೃಡರಾಮ' ದೇವರ ಭಕ್ತ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ರಿಯೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತೆ ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೈವ ವನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ :

ಕುಡವೂರ್‌ಟುದಿಯೀತೀ
ಮೃಡರಾಮ ಚರಣಾಬ್ಜಂ-
ತಡಿಟುಳ್ಳಾ ಪೊಡಿ ನಿಂಜೊ ಮುಡಿತೊಂಡ್
ಉಡರೀಪುಪ್ಪೆನ್ ಕಾವ್ಯೊ-
ಮುಡೆಟೆಂಕೊಂಬುಡವು ವ-
ತಫಡೆಪಂತೀ ಪರಿಶೇ ರಕ್ಷಿಪಿಲೆ ಸ್ವಾಮಿ

(ಸಂಧಿ-೧; ಪಾಡ್-೨)

ಈಗಿನ ಕೊಡವೂರು ಹಿಂದೆ ಕುಡವೂರಾಗಿತ್ತು. 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ'ದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕುಡಾರ (ಮಲಪೆ) ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ನಿಡಂಬೂರು ಬಲ್ಲಾಳರ ಆಡಳಿತಗೊಳಪಟ್ಟ ಹನ್ನೊಂದು ಗ್ರಾಮಗಳಿವೆ. ಕುಡಾರ (ಮಲಪೆ) ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ದೇವಸ್ಥಾನವೂ, ಬಿಲ್ಲುಗುಡ್ಡೆ ನಂದನೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವೂ, ಸೀಮೆದೇವಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿದ್ದುವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಕವಿಯು ಕುಡವೂರು ಪರಿಸರ ದವನಿರಬೇಕು - ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯೂ ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ.

“..... ಮೂಡಿಲ್ಲಾರ್
ವನಜಾರೀ ಸಮೆ ಶಿವಾ ನೆಡ್‌ಂಬುರಾರ್ |
ಅನುಪಮೆರಿರುವೇರೆ-

ನ್ನನುಮಾತೀ಼ೋ಼ನ ಕಾವ್ಯೊ
ವನರುಹೊ ವಿಕಸೀಪೊಡುನ ಲೋಕೊಂಟ್

(ಸಂಧಿ-೧; ಪಾಡ್-೧೬)

ಚಿಟ್ಟುಪಾಡಿ ಬೀಡಿನ ಮೂಡಿಲ್ಲಾರ್ ಮತ್ತು ನಿಡಂಬೂರು ಬೀಡಿನ 'ನಿಡ್‌ಂಬು ರಾರ್' ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಅರಸರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಕಮಲವು ವಿಕಸಿತ ವಾಗಲಿ ಎಂದು ಕವಿ ಹಾರೈಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜಾಶ್ರಯದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ ಎಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಕವಿಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಕವಿಯು 'ಶಿವಾ ನೆಡ್‌ಂಬುರಾರ್'ರ ಸಮಕಾಲೀನನೆಂಬುದು, ಕವಿಯ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ದೊರಕಿದ ಉತ್ತಮ ಪುರಾವೆಯಾಗಿದೆ. ಶಿವಾ ನೆಡ್‌ಂಬುರಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂ ಧಿಸಿದ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೮೩) ಶಾಸನವೊಂದು, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಣಗಲ್ಲು ಸಮೀಪದ ಸಾಸ್ತಾವು ಎಂಬಲ್ಲಿಯ

ಸಾಸ್ತಾವೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. 'ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನ ಗಳು' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬಿ. ವಸಂತ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಈ ಕುರಿತಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿವರಣೆ ಹೀಗಿದೆ :

“ವಿಜಯನಗರದ ದೊರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಹರಿಹರನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾರಕೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜಕ್ಕಣ್ಣ ಒಡೆಯನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಶಿವ ನಿಡಂಬೂರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿ ದ್ವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು ಈ ಶಾಸನದ ಉದ್ದೇಶ. ಸಾಸ್ತಾವು, ಪೆಜಮಂಗೂರು ಗ್ರಾಮದ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಈ ಶಾಸನ, ಈ ಗ್ರಾಮದ ಮತ್ತು ಯೆಳುದಂಪಳಿಯ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಶಿವ ನಿಡಂಬೂರನಿಗೆ ಅವನ ತಂದೆ ಅಣ್ಣ ನಿಡಂಬೂರನು ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾಗ, ಮರಣಹೊಂದಿದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಯೋರ್ವನು ಕಾರ್ಯನಿರತನಾಗಿದ್ದಾಗ ಮರಣಹೊಂದಿದರೆ ಅವನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವ ಕ್ರಮ ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.”

ಅಣ್ಣ ನಿಡಂಬೂರನು ನಿಧನಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ, (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೮೩ರ ಅನಂತರ) ಶಿವ ನಿಡಂಬೂರನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರುಣಾಬ್ಜನೂ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆ ದಿರಬೇಕು. ಈ ಆಧಾರದ ಪ್ರಕಾರ ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಸುಮಾರು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆ ಅಥವಾ ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು.

ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯದಿಂದ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಆಧಾರ ದೊರಕಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. “ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲವನ್ನು ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೂ ಎಳೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕುರಿತು ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಒಂದು ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿಬರಲಿಲ್ಲ” - ಎಂದು ‘ಕರ್ಣಾಟಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ’ಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಗ್ರಂಥಾರಂಭದ ‘ತೋರಣನಾಂದಿ’ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾ ವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿ. ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ಹೇಳಿದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲವನ್ನೂ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೩೦-೨೩) ಅವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಮಹಾಭಾರತವು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ‘ಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿ’ಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ - ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅರುಣಾಬ್ಜನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ವಿಷಯವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನೇ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದರೂ, ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಗುರುವೆಂಬಂತೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದಾಗ ದಿ. ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ಹೇಳಿದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲವೇ ಸರಿಯಾದುದು ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ನಾವು ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ತುಳುಭಾಗವತವನ್ನು ಬರೆದ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನಂತೆ ಈ ಕವಿಯೂ ಕಾವ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾತಕವನ್ನು ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ:

ಗುರುಚಾಪೋಂಟುರಗೇಯಾ
ಹರಿಸೂನೂವಹಿತಸ್ಥೇ
ವರಶುಕ್ರೇ ತುಲೇಟ್, ಕೇತುವ ಮೇಷೋಂಟ್
ಹರಿಭೌಮೆ.... ಶಶಾಂಕೇ-
[ರಿರುವೇರಾ?] ವೃಷಭೋಂಟ್-
ಪ್ಪುರುಣಾಬ್ಬೇ ರಚಿಯೇತೇ ಕಥೆ ಭಾರತೋನ್

(ಸಂಧಿ-೧; ಪಾಡ್-೧೨)

ಈ ಜಾತಕದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವು ಸಾಧ್ಯವೇ - ಎಂದು ಖ್ಯಾತ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳೂ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಕರಿಂಕ ವೆಂಕಟರಮಣ ಬನ್ನಿಂ ತಾಯರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಾದ ಅಂಶಗಳು ಇವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ನಿಖರವಾದ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯವು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುವರು.³ ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಪ್ರಕೃತ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ, ಕವಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಸುಮಾರು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆ ಅಥವಾ ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದೇ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾಲನಿರ್ಣಯದ ಪ್ರಕಾರ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನು ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಅನಂತರದವ-ನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿರುವ -

ಮಂದಭಾಗ್ಯೇರತೀ ಮನುಷ್ಯೇರ್ ಮಂದಬುದ್ಧೇರತೇನ್ಯಲಾ

³ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಚಂದ್ರನೊಡನೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಗ್ರಹನಿರಬೇಕು; ರವಿಕುಜರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಧದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಇರಬೇಕು.

ಗ್ರಹಗಣಿತದ ವಿಧಿಯಂತೆ ರವಿಶುಕ್ರ ಅಂತರ ಗರಿಷ್ಠ 45⁰ (approximate) ಮತ್ತು ರವಿ ಬುಧರ ಅಂತರ ಗರಿಷ್ಠ 30⁰ (approximate). ಆ ಪ್ರಕಾರ ಶುಕ್ರನು ತುಲಾರಾಶಿಯ ಆರಂಭ ದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ರವಿಯು ಸಿಂಹರಾಶಿಯ 15⁰ ಅನಂತರ ವೃಶ್ಚಿಕರಾಶಿಯ ಮೊದಲ

	ಕೇತು	ಚಂದ್ರ	
ರಾಹು		ಶುಕ್ರ, ಶನಿ ರಾಹು	

15⁰ಯ ಒಳಗೆ ಇರಬೇಕು. ಶುಕ್ರನು ತುಲಾರಾಶಿಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ, ರವಿಯು ಕನ್ಯಾರಾಶಿಯ 15⁰ಯ ಅನಂತರ ಧನುರಾಶಿಯ ಮೊದಲ 15⁰ ಒಳಗೆ ಇರಬೇಕು. ಈ ರವಿಯ ಹಿಂದೆ ಅಥವಾ ಮುಂಥೇ 30⁰ ಅಂತರದೊಳಗೆ ಬುಧನಿರಬೇಕು. ವೃಷಭದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನೊಂ ದಿಗೆ ಬುಧನಿರುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮಂದಕರ್ಮ ಫಲಾಶ್ರಿತೆಕ್ಕುಳು ಮಂದಚೇತನಭಾವೆರ್
ಕುಂದ್‌ಸ್ವೀನಲ್ಪಾಯುಷೇರ್ಕುಳು ಶೌಚಸತ್ಯವಿಹೀನೆರ್
ಇಂದಿನೀ ಕಲಿಕಾಲಜಂತುಕ್ ಮುಕ್ತಿಯೆಂಚನುಕೂಲಿಪು

(ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ - ೧-೧-೨೬)

ಎಂಬ ಪದ್ಯದ ಛಾಯೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಪದ್ಯವು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ-
ಮಂದಭಾಗ್ಯೇರತೀ ಮನುಷ್ಯೇರ್ ಮಂದಬುದ್ಧಿವಿಹೀನೆರ್
ಮಂದವೃತ್ತಿಕುಳೂ ವೃಥಾಶ್ರಮಂಟಾವ ದೆಂಡಿಪೆರೇತಲಾ
ಬಂಧಿತ್‌ಪ್ಪೆರ್ ಮಾಯೆಟ್‌ ವಿಷಯಾರ್ಣವಂತುಳ್ಳೆ ಮುಂಗ್‌ಸ್ವ್
ನೀಂದ್ ತೀರನೆ ಕಂತ್‌ಸ್ವ್‌ಪ್ಪೆರ್, ದುಖ್ವಿತ್‌ ನರಕೊಂತುಳ್ಳೆ
(ತುಳು ಮಹಾಭಾರತ : ಸಂಧಿ-೧; ಪಾಡ್-೩೦)

ಅರುಣಾಬ್ಜನು ತನಗಿಂತ ಮೊದಲು ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ತುಳು ಕವಿಗಳನ್ನೂ, ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುತುಂಗ ನನ್ನು ಆತ ಸ್ತುತಿಸದಿರುವ ಕಾರಣ, ವಿಷ್ಣುತುಂಗನು ಅವನಿಗಿಂತ ಅನಂತರದವನು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನು ಅರುಣಾಬ್ಜನನ್ನಾಗಲಿ, ಇತರ ತುಳುಕವಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸ್ತುತಿಸ ದಿರುವುದು ಸೋಜಿಗವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗದ ಗುರುವಾದ ಆರಾಧ್ಯ(ಚಾಟುವಿಠಲನಾಥ/ನಿತ್ಯಾತ್ಮಶುಕಯೋಗಿ)ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ತುತಿಸಲು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ತುಳುಪದ್ಯವು ಚಾಟುವಿಠಲನಾಥನ 'ಮಂದಭಾಗ್ಯರಲಾ ಮನುಷ್ಯರು ಮಂದ ಮತಿಗಳಲಾ ವೃಥಾಶ್ರಮದಿಂದ ಮಂದೋದ್ಯೋಗಿಗಳು' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯದ ಭಾವಾನು ವಾದದ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. [ನೋಡಿ - ಕನ್ನಡಭಾಗವತ ೪: ೧-೧-೧೨] ಈ ಪದ್ಯವು ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಯಿತು?..... ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಮಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಲಿಪಿಕಾರರು. ಅವರು ಶುದ್ಧ ಲಿಪಿಕಾರರೇ ಹೊರತು, ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದಕರಲ್ಲ; ಅವರು ಹೊಸ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಯಾರೇ ಹೊರತು ಹಳೆಯ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲಾರರು. ಅವರು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ಮೂಲದಿಂದಲೂ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವತಂತ್ರರು. ಪ್ರಕೃತ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಈ ತುಳುಮಹಾಭಾರತವು ಕವಿಯ ಸ್ವಹಸ್ತದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಉರ್ಮಿಯೆಂಬಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ್ಣು ನಲ್ಲೂರಾಯನು ಈ ತಾಳೆಗರಿಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದುದೆಂದು ಆತನೇ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತುಳುಭಾಗವತವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನೂ ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದವನಾದುದರಿಂದ, ಮಹಾಭಾರತದ ಲಿಪಿ ಕಾರನು, ತುಳುಭಾಗವತನ್ನು ಓದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಆತನೇ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿರಲೂಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಗೊಂದಲವು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ

ಎನ್ನಬಹುದು. ವಿಷ್ಣುತುಂಗನು ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಮಹಾಭಾರತ ವನ್ನು ಓದಿರದಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ತುಳುಕಾವ್ಯಗಳನ್ನಂತೂ ಖಂಡಿತ ಓದಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ತುಳುಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಆ ಶೈಲಿ ಅವನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬರುವುದು ಹೇಗೆ?

ತುಳುಭಾಗವತದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಪುನಃಪರಿಶೀಲನೆ:

ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಿದ ಬಳಿಕ, ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಭಾಗವತದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪುನಃಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು :

೧. ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣೋ, ಬೀಜೋ, ಔಷಧೋ, ಅವತಾರೋ ಇತ್ಯಾದಿ ಒಕಾರಾಂತ ಪದಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗೆಂಗೆ, ಗೆಡಿ, ರೆಚೀಪು, ದೆಶಿಪು - ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳಲ್ಲಿ, ಪದಾದಿಯ ಅಕಾರದ ಕಾಗುಣಿತವು ಎಕಾರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಗೊಂಡದ್ದನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಾರ್ಪು, ಆಪು, ಅತ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲವು ಅಪೂರ್ವ ಪದಗಳೂ ಇವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರಯೋಗಗಳು ಪ್ರಕೃತ ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲವು ಜನಪದರಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನು ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದ ಕವಿ ಯಿರಬೇಕು - ಎಂದು ನಾನು ಭಾಗವತದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಉಡುಪಿ ಪರಿಸರದ ಕವಿಯೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿರುವುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಹುಟ್ಟೂರಿನ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಈ ಆಧಾರಗಳು ಪರ್ಯಾಪ್ತವಲ್ಲ; ಹಾಗಾಗಿ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಇತರ ಆಧಾರಗಳಿಂದಲೇ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಹುಟ್ಟೂರು ನಿರ್ಣಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ - ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಂಶ.

೨. ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಕಾವ್ಯವೇ ತುಳುವಿನ ಆದಿಕಾವ್ಯ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ತುಳು ಭಾಗವತದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನಿಗಿಂತ ಮೊದಲಿನ ವನಾದ ಅರುಣಾಬ್ಜನಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದರಿಂದ, ತುಳುವಿನ ಆದಿಕಾವ್ಯ ಯಾವುದೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ.

೩. ವಿಷ್ಣುತುಂಗನು ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕವಿ ಎಂದೂ ಭಾಗವತದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಎಲ್ಲ ಛಂದೋವೈವಿಧ್ಯವು ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದ ರಿಂದ, ಆ ಕೀರ್ತಿಯೂ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ - ಎಂದು ಹೇಳದೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ.

ತುಳುವಿನ ಛಂದೋವೈವಿಧ್ಯ:

ತುಳುಕಾವ್ಯಪರಂಪರೆಗೆ ತುಳುವಿನದ್ದೇ ಆದ ಒಂದು ಛಂದೋಮಾರ್ಗವೂ ಇದೆಯೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಷ್ಣುತುಂಗನಾಗಲಿ, ಅರುಣಾಬ್ಜ ನಾಗಲಿ

ಕನ್ನಡಕಾವ್ಯಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ರಾದರೂ, ಅವರು ಕನ್ನಡ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆಯೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿಯ ಸಾಗರವೇ ಇದೆ. ಆದರೂ ಅವರು ಆ ಸಾಗರದ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗದೆ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಕಾವ್ಯಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವವರಂತೆ, ಅಥವಾ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವವರಂತೆ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತುಳು ಕಾವ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಆ ಭಂದೋವೈವಿಧ್ಯ ಹೀಗಿದೆ:

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಮಲೆ (ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ, ಮಹಾಭಾರತೋ, ಕಾವೇರಿ)

ತೋಟಕ (ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ, ಮಹಾಭಾರತೋ)

ತೋಟಕಜನ್ಯ (ದೀರ್ಘ) (ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ, ಮಹಾಭಾರತೋ, ಕಾವೇರಿ)

ವನಮಯೂರ (ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ, ಕಾವೇರಿ)

ಚಿತ್ರಪದ (ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ)

ದುತ್ರವಿಲಂಬಿತಜನ್ಯ (ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ)

ಅಂಶಗಣಷಟ್ಪದಿ (ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ, ಮಹಾಭಾರತೋ)

ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಖ್ಯಾತಕರ್ನಾಟಕ'ಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ವೃತ್ತ-ಷಟ್ಪದಿಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತೋಟಕಜನ್ಯ(ದೀರ್ಘ)ವೃತ್ತ, ಮತ್ತು ದುತ್ರವಿಲಂಬಿತಜನ್ಯ ವೃತ್ತವೂ ತುಳುಕವಿಗಳದ್ದೇ ಕೊಡುಗೆಯೆನ್ನಬಹುದು. ತೋಟಕ ವೃತ್ತದ (ಸಸಸಸ) ಚರಣಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಸಗಣಗಳನ್ನೂ, ಒಂದು ಗುರುವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ವೃತ್ತವನ್ನೇ (ಸಸಸಸ-ಸಸಗ) ಇಲ್ಲಿ ತೋಟಕಜನ್ಯ(ದೀರ್ಘ)ವೃತ್ತವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ತುಳುಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ವೃತ್ತವಿದು. ತುಳುಭಾಗವತವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೇ ಈ ವೃತ್ತದಿಂದ.

ಹಾಗೆಂದು ತುಳುಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಗಳನ್ನೂ ಈ ಮಾಪನದಿಂದಲೇ ಅಳೆದುನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ತುಳುಕವಿಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತವೃತ್ತಗಳ ನಡೆ ಮತ್ತು ಲಯಗಳು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಅಕ್ಷರಗಣದ ನಿಯಮಗಳು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಅವರು ಪಾಲಿಸಿದರೂ ಆಯಿತು; ಬಿಟ್ಟರೂ ಆಯಿತು. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಕ್ಷರಗಣವನ್ನು ಮಾತ್ರಾಗಣವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೂ ಇದೆ. ಅಕ್ಷರಗಣದ ಒಂದು ಗುರುವನ್ನು ಎರಡು ಲಘುವಾಗಿಯೂ, ಎರಡು ಲಘುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಗುರುವಾಗಿಯೂ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಮಲಾವೃತ್ತದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಗುರುವನ್ನು ಎರಡು ಲಘುವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಕೊಂಡರೆ ಅದು ತರಳವೃತ್ತವೆನಿಸುವುದು. ಅನಂತರದ ಯಾವುದಾದರೂ ಗುರುವನ್ನು ಎರಡು ಲಘುಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡರೆ..... ಆಗ ಅದು ಬೇರೆಯೇ ವೃತ್ತವೆನಿಸುವುದು. ಅಂತಹ ಅನೇಕ ಹೊಸ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ

ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವೃತ್ತಪರಿವರ್ತನೆ ಗಳನ್ನು ತುಳುಕಾವ್ಯಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು, ವೃತ್ತಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ 'ವೃತ್ತಧಾಟಿ'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದೇ ಲೇಸಾಗಬಹುದು. ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ 'ಪಾಡ್' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆ ದಿದ್ದಾನೆ. ತುಳು ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಪಾಡ್ಡನ'ಗಳಿದ್ದಂತೆ, ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಪಾಡ್' ಗಳಿವೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಚಾರ.

ಅಂಶಗಣ ಷಟ್ಪದಿ :

ಸಂಸ್ಕೃತ ಛಂದಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾದ ತುಳುವಿನ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಛಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಅಂಶಗಣಷಟ್ಪದಿಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ತುಳುಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಣಷಟ್ಪದಿಯು ಅಲ್ಪಮಾತ್ರವಿದ್ದರೆ, ತುಳು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದು ಅಧಿಕಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿದೆ.⁴

೧. ಅಂಶಗಣ ಷಟ್ಪದಿ:

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಣಷಟ್ಪದಿಯನ್ನು ಮೊದಲಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಮಾಡಿದವನು ನಾಗ ವರ್ಮ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೯೦). ಜಯಕೀರ್ತಿಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೫೦) ಛಂದೋನುಶಾಸನದಲ್ಲೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಸೋಮೇಶ್ವರ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೯), ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೫೦) ಮುಂತಾದವರು ಇದು ಕನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸೆಂದೇ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳ. ಇಂತಹದನ್ನು ತುಳುವರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಂದು-ಎರಡು-ನಾಲ್ಕು-ಐದನೆಯ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ವಿಷ್ಟುಗಣಗಳೂ ಮೂರು-ಆರನೆಯ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಷ್ಟುಗಣ ಮತ್ತು ಒಂದು ರುದ್ರಗಣವೂ ಇರುವುದು ಅಂಶಗಣ ಷಟ್ಪದಿಯ ಲಕ್ಷಣ :

ಸೆಕ್ಷೋಂಞಿ ಸೆವಂಲ್ಲಂಭ ಸೆಕೇಂಞ್ ।

ಸೆನಾಂಞಿಸೆಲಾಂಕಂಥೆ ಸೆಮಿಂತ್ತಾ ।

ಸೆಕ್ಷೀಂಞೊಸೆಮಾವಂನಸೆತೆಸೆತ್ತೀಂಮತಿಸೆಯುಸೆಳ್ಳಾಸೆರ್ ।

ಸೆರುಞಾಸೆಣೇ ಸೆಯೆಂಡ್ಡೆಂಪಸೆವಿಂತ್ರ ।

ಸೆಶ್ರೇಸೆಣೇ ಸೆಯೆಂಡ್ಡೆಂದಿಸೆನೊಂಂಟ್ ।

⁴ ತುಳುಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಂಶಗಣದ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಕೆಲವು ಅಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಗಳಿವೆ ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿ, ಅವು ಅಂಶಗಣ ಷಟ್ಪದಿ ಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದವರು ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಟು ಭಟ್ಟರು. ಆ ಕೀರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. [ನೋಡಿ: ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಚನ, 2-3, ದಶಂಬರ 90, ಪುಟ 31]

ಸದ್ರೋಸಣಾಸಚಾರ್ಯಂಕಾ ಸಪುತ್ರಂಕಾ ಸಕೃಷಿಕೂಟಾರ್ ||

ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲೂ, ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲೂ ಕವಿಯು ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲವೆಡೆ ಪ್ರಾಸಭಂಗವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ.

೨. ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲಾವೃತ್ತ :

ರ ಸ ಜ ಜ ಭ ರ
ಸೌರಭೂಂ | ಕುಳೆ ಸಾ | ರ ಸಂಗ್ರ | ಹಿತತ್ತಿ | ಪಾತ್ರೋಮೋ | ಸೃಷ್ಟಿತಾ |
ಚಾರು ಸೌಂದರಿಯೊಂತ ಬೀಜೋಮೋ ಭೂಷಣೊಂಕುಳೆ ಪುಂಜೋಮೋ
ನಾರಿ ದ್ರೌಪದಿ ವರ್ಷಿನಾ ಪಯಣಂತ ಸಂಭ್ರಮೋಮೋಂದತ್
ಏರ ವಿಸ್ಮಯೋ ಪ್ರಾಪಿತೇ ಪುಗಟ್ಪೆರಾ ವಿಬುಧೇರ್ಕುಳು
(ಸಂಧಿ-೧೩; ಪಾಡ್-೧)

ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲಾವೃತ್ತದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಗುರುವನ್ನು ಎರಡು ಲಘುವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಮಾಡಿದ ವೃತ್ತ ಹೀಗಿದೆ:⁵

ಪೆರಿಯ ವೀಧಿತ ರಾಜಧಾನಿಯ ಅಡ್ಡಕೇರಿಕುಳೊಳವು
ನಿರೆತ್ ಕುಳ್ಳೆಪೆರಾರೆ ಮಂಚಕ್ಕು ಮಾಡೊ ಗೋಪುರಮಂಬೆಲೊ
ತುರಗಮಂದಿರೊಮಾನೆಶಾಲೆಯ ಗೋಗೃಹಂಕುಳೆ ಚೂವುಟಾ
ಮರಟ ಮಣ್ಣೆಟ ಶಿಲೆಟ ಸ್ವಾತ್‌ನ ಮಾಂತಲಾ ಕನಕಂತವೇ
(ಸಂಧಿ-೧೮, ಪಾಡ್-೬೯)

೩. ತೋಟಕವೃತ್ತ:

ಸ ಸ ಸ ಸ
ಕುರುಭೂ | ಪತಿ ವೆಂ | ದಾಣ ನಂ | ಕ್ ಹಿತೊ |
ಪರಲೋಕ ಹಿತಾರ್ಥತೆಯಾಸ್ಥಾಣ್‌ತೇ
ಪರ್‌ಸೋಚ್ಚಿಟ್ ಲೋಹೊಮಿನೊಡ್ಡ್‌ಡ್‌ಸ್ವೀ
ಪರಿಶಾಸ್ಥಾಣ್ ನಂಕ್‌ಂಬುಳೆಂದೆರ್‌ನಾ

⁵ ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತರಳವೃತ್ತವೆಂದೂ, ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮರಾವಲೀ ವೃತ್ತವೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು.

⁶ ಇಲ್ಲಿ 'ಲಘೂಚ್ಚಾರ'ವಿದೆ.

ತೋಟಕವೃತ್ತದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಲಘುವನ್ನು ಗುರುವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಮಾಡಿದ ವೃತ್ತ ಹೀಗಿದೆ:

ತಂದೆತಾಯಿಕುಳುಳ್ಳೆರತಾಪಿನ್‌ಕ್
ಬಂಧುವರ್ಗೋಮ ಗೋಧನೊಮುಂಡಧಿಕಂ
ಕುಂದ್‌ದಂತಿ ಮಹಾಬಲವೀರ್ಯಕೆನಾ
ಛಂದೊಮುಂಡಿನ ಲಕ್ಷಣ ಸೌಂದರಿಯಂ
(ಸಂಧಿ-೮, ಪಾಡ್-೧೫)

ತುಳುಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ದ್ರುತವಿಲಂಬಿತದ ನಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಮೇಲಿನ ವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣ ವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. [ನೋಡಿ : ತುಳು ಭಾಗವತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ: ಪುಟ - ೨೪]

೪. ತೋಟಕಜನ್ಯ(ದೀರ್ಘ)ವೃತ್ತ:

ತೋಟಕವೃತ್ತದ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಸಗಣಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಗುರು ವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಹೊಸ ವೃತ್ತ ಹೀಗಿದೆ :

ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಗ
ದಿನನಾ | ಧನಿ ವಂ | ದಿತ್ ಪಾಂ | ಡುಸುತೇ | ಮಗ್‌ಟ್ | ಪುಣ ಚೂ | ಸ್ವ
ವನವಾಸಿಕುಲಾಸ್ವಿ ಮಹರ್ಷಿಕುಳೂ ಭೂ⁷ದೇವಿಕ ಕೂಡ
ತನವಂಶಜೆರಾಸ್ವಿನ ಪೂರ್ವಜೆರೇ ಗಣನಾಧನ ಕೂಡ
ಮನಸಾ ಹೃದಯಂತುಳೆಯೀ ನಿನೆತ್ ಕೈ⁸ ಯಂಜಲಿ ಪತ್ಯೆ

ಮೇಲಿನ ವೃತ್ತದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಎರಡು ಲಘುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಗುರುವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ವೃತ್ತ ಹೀಗಿದೆ :

ಇಂಚಾಕುಳೆ ವಂದಿತ್ ಪಾಂಡುಸುತೇ ಮಗ್‌ಟ್‌ಪುಣ ಚೂಸ್ವ
ಅಂಚಾವುಟ ಪೋಸ್ವನುಭೈಪ್ಪು ಶುಭಾಶುಭೋನಾಮುತೆನೆಂದ್
ಪಂಚಾನನಟೊತ್ತಿ ಮಹೀಸುರೆರ್ ಪಣಪಾಪಸ್ವೆ⁹ ಕೇಂಡ್
ಪಂಚಾಯುಧತುಲೈ ಮಹಾಪಥೋಮೇ ನಡತೇ ಸಭೆಮಧ್ಯೊ

⁷⁻⁸ ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಸಗಣದ ನಿಯಮವನ್ನು ಮುರಿದಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ತುಳು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ತುಳು ಕವಿಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಗಳ 'ಗತಿ-ಲಯ'ಗಳು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಗಣನಿಯಮಗಳು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ.

⁹⁻¹⁰ ಇಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವವಿದೆ.

೫. ದ್ರುತವಿಲಂಬಿತಜನ್ಯ:

ದ್ರುತವಿಲಂಬಿತಜನ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದ ವೃತ್ತಶೈಲಿಯೊಂದು ತುಳು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ದ್ರುತವಿಲಂಬಿತವೃತ್ತದ ಕೊನೆಯ ಗುರುವಿನ ಮೊದಲು ಒಂದು ಲಘು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಹೊಸರೀತಿಯ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ತುಳುಭಾಗವತದ ಒಂದನೆಯ ಸ್ಕಂಧದ ೪-೫ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ನ ಭ ಭ ಭ ಗ
ನವರ | ಸೋಭರಿ | ತೊಂಡ್ ರ | ಚೀಪುಟ | ಲಾ
ನವವಿರಕ್ತಿಟ್ ಸೂಕ್ತಿಟ್ ಚೂವುಟಲಾ
ನವಸು¹⁰ ವ್ಯಾಕರಣೊಂಕುಳೆ ಪಿಂಬುಟಲಾ
ನವವಿಭಕ್ತಿಕ್‌ಣೆದ್ದಿನ ಶ್ರೀಹರಿನಾ

ನಗಣದ ಅನಂತರ ಎರಡು ಭಗಣ ಮತ್ತು ಒಂದು ರಗಣ ಬಂದರೆ ದ್ರುತ ವಿಲಂಬಿತವಾಗುವುದಷ್ಟೆ. ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಈ ಹೊಸ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ನಗಣದ ಅನಂತರ ಮೂರು ಭಗಣವೂ ಒಂದು ಗುರುವೂ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಹೊರತು ತುಳು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ವನಮಯೂರ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಪದಾ ಎಂಬ ವೃತ್ತಗಳೂ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. [ನೋಡಿ: ತುಳು ಭಾಗವತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ: ಪುಟ ೨೪, ೨೫, ೨೬]

ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಐಱಾಕ್ಷರ:

ಐಱಾಕ್ಷರವು ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲೂ ಈ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಿಪಿಸಂಕೇತಗಳಿರುವ ಹಾಗೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ಲಿಪಿಸಂಕೇತವಿದೆ. ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಐಱಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ ಹೊರತು ಮಲೆಯಾಳದ ರಳಕ್ಕಲ್ಲ.

ಔಱ್ - (ಅಲ್ಲಿಂದ) (ಔಱ್ - ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಇದೆ)
ಕೊಱ್ಸ್ - (ಕೊಟ್ಟು) (ಕೊಱ್ಸ್ - ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಇದೆ)
ಅಱ್ - (ದುಃಖಿಸು)
ಪೆರವುಱ್ - (ಹಿಂದಿನಿಂದ)

ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ಐಱ'ವು 'ಕುಳ'ವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಐಱದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿತ್ತು - ಎಂದೂ ಊಹಿಸಬಹುದು.

‘ಸ್ವ’ ಎಂಬ ಧ್ವನಿಸಂಕೇತ:

ಆಧುನಿಕ ತುಳುವರಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾಗಬಹುದಾದ ಹಾಗೂ ಉಚ್ಚರಿಸಲು ತುಸು ತೊಡಕಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ನಿಜವಾದ ಉಚ್ಚಾರವೇ ಹೇಗೆಂದರಿಯದ ಈ ಧ್ವನಿಸಂಕೇತವು ತುಳುವಿನ ಎಲ್ಲ ಹಳೆಯ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಂತೂ ಇದು ಹೇರಳವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿದೆ.¹¹

ಅಪೂರ್ಣ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಉರ್ಬುಸ್ವ	-	ಉಬ್ಬಿ
ವರ್ಪೊಸ್ವ	-	ಬರಿಸಿ
ಚೂಸ್ವ	-	ನೋಡಿ
ಆಸ್ವ	-	ಆಗಿ
ಅರಿಸ್ವಾಸ್ವ	-	ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ
ಪಾಯಿಡ್‌ಸ್ವ	-	ಹಾಕಿ

ಇತರ ಕೆಲವು ಕ್ರಿಯಾರೂಪಗಳಲ್ಲೂ ಇದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಆಕಸ್ಪರ್	-	ಆಗಿದ್ದೀರಿ
ಪತ್ತಸ್ವೆನ್	-	ಹಿಡಿಯೆನು
ಪೋಸ್ಪೊಣ್	-	ಹೋಗಿದೆ
ಬೆನ್ನೊಸ್ವೆ	-	ಮಾಡಿಸಿದನು
ಪೊಲಿಪೋಸ್ವೆ	-	ಜರಗಿಸಿದನು
ಆಡೆಯಾಡ್‌ಸ್ಪೆರ್	-	ಸಂಚರಿಸಿದರು
ಪುಷ್ಪ್‌ಸ್ವೆ	-	ಹುಟ್ಟಿದನು
ಏಸ್ಪೆರ್	-	ಹೇಳಿದರು
ಮುಂಗ್‌ಸ್ವತ್ತೆ	-	ಮುಳುಗಿದ್ದನು

ಸಂಸ್ಕೃತಪದಗಳಿಗೆ ‘ಇಪು’ (=ಇಸು) ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ಮಾಡಿದ ಕ್ರಿಯಾರೂಪಗಳಿಗೆ ಇದು ಬಾಧಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ‘ಇತ್’ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬರುತ್ತದೆ :

ಈಕ್ಷಿತ್
ಸಂತೋಷಿತ್
ಶೋಭಿತ್
ಭೂಷಿತ್
ಅಹಂಕರಿತ್

¹¹ ಇದರ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ತುಳುಭಾಗವತದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ (ಪುಟ 17-20) ನೋಡಿರಿ.

ಆದರೂ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿ ಕೆಲವೆಡೆ 'ಸ್ವ' ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ:

ಭಜಿಸ್ವೀತಳ್ - ಭಜಿಸಿದಳು
ವಚಿಸ್ವೀತರ್ - ಹೇಳಿದರು

ತುಳು ಧಾತುಗಳಿಗೂ ಕೆಲವೆಡೆ 'ಇತ್' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬರುವುದಿದೆ :

ತೆಳಿತ್ - (ನಕ್ಕು)
ತದೆತ್ - (ಹೊಡೆದು)
ಪುರುಡೀತ್ - (ಮತ್ತರಿಸಿ)
ತೆರಿತ್ - (ತಿಳಿದು)

ಕನ್ನಡದ 'ಅದು' ಎಂಬ ಸರ್ವನಾಮದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ದಕಾರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 'ಸ್ವ' ಬರುತ್ತದೆ :

ಅಸ್ವೆನ್ - ಅದನ್ನು
ಅಸ್ವೆಕ್ - ಅದಕ್ಕೆ
ಅಸ್ವೆಟ್ - ಅದರಲ್ಲಿ

ಕೆಲವು ಸರ್ವನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾದಿಯಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತದೆ :

ಸ್ವೇನ್ - ನಾನು
ಸ್ವೀಯ್ಯ - ನೀನು
ಸ್ವಾಯೆ - ಅವನು
ಸ್ವಾಂಬೆ - ಇವನು
ಸ್ವಾಂಬುಳ್ - ಇಲ್ಲಿ

ಸ್ವರಾದಿಯಾಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ಪದಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ಸ್ವ' ಇದೆ :

ಸ್ವೊಂಜಿ - ಒಂದು
ಸ್ವಿರಡ್ - ಎರಡು
ಸ್ವೊರಿಯೆ - ಒಬ್ಬ
ಐಸ್ವೆರೆಕಾಲ - ಐವರಿಗೂ

ಪದಾದಿಯಲ್ಲಿ 'ಸ್ವ' ಬರುವ ಇತರ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು :

ಸ್ವದ್ಧಿ - ಇಲ್ಲ
ಸ್ವೆಂದ್ - ಎಂದು
ಸ್ವತ್ತಿರಿ - ಇರಲಿಲ್ಲ
ಸ್ವತ್ತೆರ್ - ಇದ್ದರು
ಸ್ವರಿ - ಅಸಾಧ್ಯ

ಪದಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರವಿರುವ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಪದಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ಸ್ವ' ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಸ್ವರ್ಧೂ - ಅರ್ಧ
ಸ್ವನುಜೆ - ಅನುಜೆ
ಸ್ವಶ್ವತ್ತಾಮಾ - ಅಶ್ವತ್ತಾಮಾ
ಸ್ವರ್ಜನ - ಅರ್ಜನ
ಸ್ವಂಬರೊ - ಅಂಬರೊ

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲೂ 'ಸ್ವ' ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ :

ಸ್ವಡ್ಸ್ವ - ಇಟ್ಟು, ಇರಿಸಿ

ಎರಡು 'ಸ್ವ'ಗಳು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ :

ಚೂಸ್ವಸ್ವೆ - ಅದನ್ನು ನೋಡಿ
ಅಸ್ವೆಸ್ವೋಡ್ಸ್ವೆ - ಅದನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು

ಹೀಗೆ ವಿಭಿನ್ನಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ 'ಸ್ವ' ಎಂಬ ಧ್ವನಿಮಾದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶಿಸುವಾಗ, ಅದೊಂದು ಪದಶೈಲಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಗೊಂಡಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೆಡೆ 'ಸ್ವ' ಲೋಪವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ :

ಪರೊಸ್ವೆ - ಎಂಬುದರ ಬದಲು - ಪರೊ (ಹರಿಸಿ)
ತರ್ಪೊಸ್ವೆ - ತರ್ಪೊ (ತರಿಸಿ)
ತೊಡ್ಸ್ವೆ - ತೊಡ್ (ತೊಟ್ಟು)

ಕಿವಿಮರೆಯಾದ 'ಸ್ವ' ಉಚ್ಚಾರ:

'ಸ್ವ'ಕಾರದ ಸರಿಯಾದ ಉಚ್ಚಾರ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗದ ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಊಹೆಗಳನ್ನು ತುಳುಭಾಗವತದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. (ನೋಡಿ : ಪುಟ 17ರಿಂದ 39)

ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದು ಯಕಾರಪ್ರಾಸಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಂದ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಯಕಾರ'ದ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೂ 'ಸ್ವ'ಕಾರದ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೂ ಏನಾದರೂ ಹೋಲಿಕೆಯಿದೆಯೇ? ಹೋಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಭಂಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚಾರ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕಿವಿಮರೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಅಪೂರ್ವ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳು:

೧. 'ಆಪು' ಎಂಬ ಪದದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ (ಪು ೭, ಪದ್ಯ - ೨೨ರ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ.) 'ಸ್ವ' ಎಂಬುದು ಹಳೆಯ ತುಳುವಿನ ಒಂದು ಪದಶೈಲಿಯಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ, 'ಆಪು' ಎಂಬುದು ಹಳೆಯ ತುಳುವಿನ ಒಂದು ವಾಕ್ಯಶೈಲಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೊಸ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಅದು 'ಊಹಾರ್ಥಕ' ಪದವಾಗಿದ್ದರೆ, ಹಳೆಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಅದು 'ನಿರ್ಧಾರಾರ್ಥಕ' ಪದವಾಗಿದೆ. ಅದು ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭದ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಕೊಡುವ ಪದವಾಗಿದೆ. (ನೋಡಿ : ಮಹಾಭಾರತ; ಸಂಧಿ-೨, ಪಾಡ್ ೧೮೫-೧೮೬ ಮತ್ತು ಸಂಧಿ - ೫, ಪಾಡ್ - ೩ ಮತ್ತು ಸಂಧಿ -೩, ಪಾಡ್ - ೭೭)

೨. 'ಕುಳು' ಎಂಬ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯವಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ, ಅದನ್ನು 'ಕು' ಎಂದು ಓದಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವದ ನಿಯಮವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಛಂದೋಭಂಗಕ್ಕೂ ಎಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ತುಳುವಿನ ಲ್ಲಂತೂ ಅಲ್ಲಿಯ 'ಕ'ಕಾರ ಲೋಪಗೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳೇ ಧಾರಾಳವಾಗಿವೆ. ಬಾಲೆಕುಳು > ಬಾಲೆಕು; ಪಾಪೆಕುಳು > ಪಾಪೆಕು - ಇತ್ಯಾದಿ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 'ಕುಳು' ಇದ್ದದ್ದು ಅನಂತರ 'ಕು'ವಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ 'ಕು'ವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಉದಾ: ಬಾಲೆಕು, ಕಂಜಿಳು - ಇತ್ಯಾದಿ.

೩. ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ 'ಸ್ವರಲೋಪ'ಗಳು: ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದಾಗ ಪೂರ್ವ ಸ್ವರವು ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮ. ಈ ನಿಯಮ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಡೆ ಬಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಇದು ಬಾಧಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣನಿಯಮವು ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಬಾಲೆಕುಳು+ಆತ್ಮೋ - ಬಾಲೆಕುಳುತ್ಮೋ

ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದಾಗ ಪೂರ್ವಸ್ವರವು ಲೋಪವಾಗುವ ಬದಲು ಉತ್ತರಸ್ವರವು ಲೋಪವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ತುಳುವಿನಲ್ಲೂ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಉಣಸಲ + ಇಜ್ಜಿ - ಉಣಸಲಜ್ಜಿ; ಪೈಸಲ + ಇಜ್ಜಿ - ಪೈಸಲಜ್ಜಿ.

೪. 'ಆವು' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ : ಹಳೆಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ, 'ರಾಜಾವು' 'ಕರ್ತಾವು' 'ಕನ್ಯಾವು' ಮುಂತಾದ 'ಆವು' ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹಲವಾರು ಪದಗಳಿವೆ. 'ಆವು' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಬಹುಶಃ ಇದು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯದ 'ಕನ್ಯಾವು' ಪದವೇ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ 'ಕನ್ಯಾಪು'ವಾಗಿದೆ.

೫. 'ಆತ್ತ್' - ಎಂಬ ಧಾತು : ಹಳೆಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಕೊಡು' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಆತ್ತ್' ಎಂಬ ಧಾತುವಿದೆ. ಈಗ ಅದರ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ (baby talk) ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವಾಗ 'ಎಂಕ್ ಇತ್ತಾ' (=ನನಗೆ ಕೊಡು) ಎಂದು ಈಗಲೂ ಹೇಳುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುತುಂಗನ ಭಾಗವತ -ಎರಡರಲ್ಲೂ ಈ ಧಾತುವಿನ ಬಳಕೆಯಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

೬. 'ಪುಟ್ಟ್ - ಪುಷ್ಟ್' ಧಾತುಗಳು : ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡೆ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುಟ್ಟ್ ಎಂಬ ಧಾತುವು ಪುಷ್ಟ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪುಟ್ಟ್ಸ್ ಎಂಬುದು ಪುಷ್ಟ್ಸ್ ಎಂಬ ರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

೭. 'ಬಲ್ಲಾಳ' ಪದಕ್ಕೆ ಅರಸ ಎಂದು ಅರ್ಥ: ಬಲ್ಲಾಳ ಎಂಬ ಪದವು ಈಗ ಒಂದು ಕುಲನಾಮವಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಹಳೆಯ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಅದು 'ಅರಸ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ತೋಲ್ಟೇ ನೃಪ ಕೇಳಪ ಜ್ಯೋತಿಷರ್ ಪಂಡತ್ತಿ ಮುಹೂರ್ತೊ
 ಏಲ್ಟೇಂದ್ ಪುರೋಹಿತೆ ಪೂರ್ವದಿನೊಂಟ್ ಪಿಂಪಪ ಭೂಪೆ
 ಮಲ್ಲೋದರ ಪೂಜಿತ್ ನಾಂದಿಮುಖೋ ಕೊಟ್ಸ್ತೇ ನಿರೆತ್ತತ್ತಿ
 ಬಲ್ಲಾಳ್ಕುಳೆ ಪುಂಡಟ್ ಡಂಗುರೊಮೀ ಪೊಯಿಪೋಸ್ತೆ ಸಮಸ್ತಾ
 (ಸಂಧಿ-೧೧, ಪಾಡ್-೩೧)

[ರಾಜನು ವಿವಾಹಲಗ್ನವನ್ನು ಜೋಯಿಸರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಯಾವ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿದರೋ, ಅದೇ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಪುರೋಹಿತನು ಮೊದಲ ದಿನವೇ ತಿಳಿಸಲು, ಕೂಡಲೇ ರಾಜನು ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ 'ನಾಂದೀಮುಖಿ' ಎಂಬ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಅರಸರ ಗುಂಪಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಡಂಗುರಹೊಯ್ದನು.]

ಕವಿಯು ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಡಂಬೂರು ಮತ್ತು ಚಿಟ್ಟಾಡಿ ಬೀಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಡಂಬುರಾರ್ ಮತ್ತು ಮೂಡಿಲ್ಲಾರ್ ಮನೆತನದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅರಸರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಅರಸರು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ 'ಬಲ್ಲಾಳರು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಬಲ್ಲಾಳ ಪದವು ಒಂದು ಕುಲನಾಮವಾಗಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬದವರು ಉಡುಪಿಯ ಅಂಬಲ್ಲಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಅವರು 'ಉಡುಪ' ಎಂಬ ಕುಲನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ 'ಹುಟ್ಟು ಉಡುಪರು - ಪಟ್ಟ ಬಲ್ಲಾಳರು' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಈಗಲೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ.¹²

೮. ನತ್ವ ಮತ್ತು ಮತ್ವಾದೇಶ : ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ನತ್ವ' ಮತ್ತು 'ಮತ್ವಾದೇಶ' ಬರುವುದಿದೆ. ಉದಾ:

ಆತ್ಮನಾ + ಅತಿನಿಷ್ಕರೇ = ಆತ್ಮನಾನತಿ ನಿಷ್ಕರೇ
 ಅವನೀಶ + ಆಕುಳೆ = ಅವನೀಶನಾಕುಳೆ
 ನಿನೆತ್‌ಲೇ + ಅನರಾಗ = ನಿನೆತ್‌ಲೇಮನರಾಗ
 ಕೇಳುವೋ + ಅತಿಭಕ್ತಿಟ್ = ಕೇಳುವೋಮತಿಭಕ್ತಿಟ್

ಕಾವ್ಯದ ಪೀಠಿಕೆ:

ಅರುಣಾಬ್ಬ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಂಶಗಣಷಟ್ಪದಿಯಿಂದಲೇ ಆರಂಭಿಸಿ ದ್ವಾನೆ. ಪ್ರಾರಂಭದ ಪದ್ಯದ, ಪ್ರಾರಂಭದ ಭಾಗವು ತಾಡವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಕೊನೆಯ ಒಂದಂಶ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ಅದು ವಿಘ್ನೇಶನ ಸ್ತುತಿ. ಮುಂದಿನದು ಶಿವಸ್ತುತಿ.

ಮಜಕಂಠಪ್ರಿಯ ಈರೇ-
 ಕಜೊವಂತೇನ್ ಸದಾಂತೊ
 ಬಜಿಲ್‌ ಶರ್ಕರೆ ಖರ್ಜೂರೊ ಅರ್ಪಿಪೇನೇನ್
 [ಗಜಚರ್ಮಾಂಬರ ಧಾರೀ-
 ಭುಜಗಾಭರಣಾ ನಿತ್ಯೊ]
 ನಿಜೊಮಾಯಿ ಕವಿತೆಕ್ ವರದೇರಾಲೆ
 (ಸಂಧಿ-೧, ಪಾಡ್-೨)

¹² ಹಾಗೆಯೇ ಮೂಡಿಲ್ಲಾರ್ ಎಂಬವರು ಮೂಲತಃ ಕೆದಿಲಾಯರು (ಹೆರ್ಗದವರು) - ಚಿಟ್ಟಾಡಿ ಬೀಡಿನ ಅಧಿಕಾರ ದೊರೆತೊಡನೆ ಅವರೂ 'ಬಲ್ಲಾಳ'ರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದರು.

ಇಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಖರ್ಜೂರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಇನ್ನೆಲ್ಲೂ ಇರದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಕವಿಯು ಪಾರ್ವತಿ-ಶಾರದೆಯರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಾರದೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಾಗ 'ಭಾರತಾಮೃತೋಮೆನ್ನೀ | ಸಾರೋಮೆನ್ಕ ರೆಚೀಪರ | ಈರ್ ನೃತ್ತಿಪೊಡೆನ್ನಾ ಮುಖರಂಗಂಟ್' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ಸರ್ವದೇವತಾಸ್ತುತಿ' ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಸೀಮೆಯ ದೈವವಾದ ಕುಡವೂರಿನ 'ಮೃಡ ರಾಮ'ನ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದುಕೊಂಡು, ತಾನು ಆರಂಭಿಸಿ ಲಿರುವ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ "ಯಾವುದೇ ಊನ ಬಾರದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಸ್ವಾಮಿ" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಗುರುವೂ ಜಾಣಕವಿಯೂ ಆದ ಏಣಾಪಾಣಿ ಮುಕುಂದ ನಾಣಿಲ್ತಾಯನನ್ನೂ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಬರೆದ ಕವಿಗಳನ್ನೂ ಗುಡ್ಡೆತರಾಯೆ ಎಂಬ ಕವಿಯನ್ನೂ, ಅಂಬರೀಷೋಪಾಖ್ಯಾನ ಬರೆದ ಕವಿಯನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಸಾರವನ್ನರಿಯದೆ ದ್ವೇಷಿಸುವವರು ನಷ್ಟಹೊಂದುವರೆಂದೂ, ಪ್ರೀತಿಸುವವರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಸದ್ಗತಿಹೊಂದುವರೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ರಚಿಸುವ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದರಿಗೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನವೂ, 'ಸಾರಂಗಪಾಣಿಯುತನ್ ಶ್ರೀರಂಗನ್ ಪೂಜಿಕ್ಣಾತ್' (ಶಿವನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಷ್ಟು) ಫಲವೂ ದೊರೆಯುವುದು- ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಸೀಮೆಯ ದೇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಾರತದ ಕಥೆ ಆರಂಭವಾದ ಅದೇ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದಲೇ ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾವ್ಯವೂ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ತುಳುಮಹಾಭಾರತದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

(ಕ) ತುಳುಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅರುಣಾಬ್ಜನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಸರಸಿಜಾಸನ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪದಿ
ಯರಸಿಯಾದಳು ಗಂಗೆ ಬಳಿಕಿ-
ಬ್ಬರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ವಸುಗಳೆಂಟು ವಸಿಷ್ಠಶಾಪದಲಿ
ನಿರಪರಾಧಿಗಳೇಳು ಜನನಾಂ-
ತರಕೆ ಮರಣವ ಕಂಡರುಳಿದಂ-
ಗಿರವು ಭೂಲೋಕದಲಿ ಬಲಿದುದು ಭೀಷ್ಮನಾಮದಲಿ

(ಸಂಧಿ-೨, ಪು.೨೧)

ಈ ಒಂದು ಭಾಮಿನಿಯ ಕತೆಯನ್ನು ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಪದ್ಯಗಳಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ : (ಸಂಧಿ -೧. ಪಾಡ್ - ಉಳಿರಿಂದ ೬೯ರ ವರೆಗೆ)

ಇಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ ವರುಣರ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟವಸುಗಳ ಶಾಪದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮುನ್ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಆತ ವಿವರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗಂಗೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಹೇಳಿದರೆ, ಗಂಗೆಗೆ ಶಿವನು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಅರುಣಾಬ್ಜ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

(ಖ) ಮುಂದೆ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಾದಿಗಳು ಮಡಿದ ಅನಂತರ ಯೋಜನಗಂಧಿಯು ಬಂದು ಭೀಷ್ಮನೊಡನೆ - “ಮಗನೆ ರಾಜ್ಯವ ವರಿಸು, ನೀನಿನ್ನುತ್ತರದ ಹಿಮಕರಕುಲವ ಬೆಳಗು” ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ (ಕನ್ನಡಮಹಾಭಾರತ ಸಂಧಿ-೩, ಪದ್ಯ-೧)

“ಪುತ್ರ ನಾಣೆನ ಪಣ್ಣಿ ಕೇಳಿಲ ಸಂತತೀ ಸ್ವಾದನೆತ್ತಟಾ
ಮಿತ್ತಾಕ್ ಗತಿ ಸ್ವದ್ಧಿ ನಾಣಯೆಕೊಂಜಿ ಬುದ್ಧಿ ನಿರೂಪಿಪು
ಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತಮ ರಾಜ್ಯ ಪಾಲಿಪಿಲ....”
(ತುಳು ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಧಿ-೧, ಪಾಡ್-೯೮)

ಆಗ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

“ತಾಯೆ ನಿಮ್ಮೋಪಾದಿ ರಾಜ್ಯ
ಸ್ತ್ರೀಯಳೆಂದಾ ನುಡಿಯೊಳಗೆ ಗಾಂ-
ಗೇಯ ಮುಳುಗನು ಭೀಷ್ಮವಚನಕೆ ಬೇರೆ ಮೊಳೆಯುಂಟೆ
ಕಾಯಕಲ್ಪಸುಖಕ್ಕೆ ಘನ ನಿ-
ಶ್ರೇಯಸವ ಕೆಡಿಸುವನೆ ಯೆಲವದ
ಕಾಯಿಗೋಸುಗ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವ ಕಡಿವನಲ್ಲೆಂದ
(ಕ.ಮ. ಸಂಧಿ-೩, ಪದ್ಯ-೨)

ಸ್ತ್ರೀಕುಳೆಯ್ಯೆರ್ಲೀರೆಕೇ ಸರಿಯೆಂದ್ ಪಂಡಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆನಿನ್
ನೋಕಡೇ ನೆನ ಜೀವೊ ಪೋನೆಕೆ, ದೇಹೊಂತಲ್ಪ ಸುಖೊಂಕೆಗ್
ಜಾಕ್ ತಪ್ಪವಳೋಡು ಪುಣ್ಯೊಮಿ, ಕಲ್ಪಕೋ ಕಡ್ಪುಪ್ಪಿರಿ
ಚೂಕ್ಣ್ಯೆಕಿಲವೊಂತ ಕಾಯಿತ ಸ್ವಾದುಕೆಂದೆರ್ ಭೀಷ್ಮೆರ್
(ತು.ಮ. ಸಂಧಿ-೧, ಪಾಡ್-೯೯)

[ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನಿಮಗೆ ಸಮಾನರು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದಾ ಚಿಗಿ, ನನ್ನ ಜೀವ ಹೋಗುವ ತನಕವೂ ನನ್ನನ್ನು ನೂಕದಿರಿ. ನಾನು ಅರ್ಜಿಸಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು, ದೇಹದ ಅಲ್ಪಸುಖಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾಕೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲವದ ಕಾಯಿಯ ರುಚಿಗಾಗಿ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಡಿಯಲಾರೆ.]

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿ ದ್ದಾನೆ.

(ಗ) ಕುಂತೀಭೋಜನಿಗೆ ಕುಂತಿಯು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ಒಂದೇ ಭಾಮಿನಿಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದರೆ (ಸಂಧಿ-೩, ಪದ್ಯ-೧೩) ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಆ ಕತೆಯನ್ನು ಆರು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕುಂತಿ ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಕುಂತೀಭೂಜನು ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಆಕೆಯ ಜಾತಕ ಫಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ದಾನದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವಳಾಗುತ್ತಾಳೆ :

ಯೇರ್ಯೋ ಶುಭಲಕ್ಷಣೊಂಕುಳು ಕಾಂತಿಯಾವೊಮ ಭಾವೊಮಾ
ಆರ್ಯೋ ಮಿರೆಯಂದೊಮೇರ್ಸ್ವ ಹೇಮಕುಂಭ ಸಮಾನೊಮೆ
ಮೀರ್ಯೋ ತನುಕಾಂತಿ ಕೇಶೊಮ ಪ್ರಾಯೊ ಷೋಡಶೊಮಾವಪ
ಆರೆಯೇ ನೃಪೆ ಪುತ್ರಿನೇರೆಕ್ ಕೊಳ್ಳಣಾಂದ್, ಮನಂತುಳೈ

- ಇತ್ಯಾದಿ ಸಹಜವರ್ಣನೆಗಳು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (ಸಂಧಿ-೧, ಪಾಡ್ - ೧೧೭) ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತವನ್ನೂ, ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಭಾರತವನ್ನೂ ತುಲನೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಅರುಣಾಬ್ಜನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನೇ ಮೆರೆದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ.

(ಘ) ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಂದಲೇ ಸ್ಫೂರ್ತಿಪಡೆದು, ಆತನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಅರುಣಾಬ್ಜನಿಗೆ ಇದೆ.

ಅಧಿರಥನಿಗೆ ಗಂಗಾತಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮಗ(ಕರ್ಣ)ನನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ :

ಹೊಳೆಹೊಳೆದು ಹೊಡಮರಳಿ ನಡು ಹೊ-
ಸ್ತಲಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಬೀದಿ ಬೀದಿಗ-
ಳೊಳಗೆ ಸುಳಿವರ ಸನ್ನೆಯಲಿ ಕರೆಕರೆದು ನಸುನಗುತ
ಲಲಿತ ರತ್ನವ ಬಾಲದೊಡಿಕೆಯ
ಕಳಚಿ ಹಾಯ್ಕುವ ಹೆಸರು ಜಗದಲಿ
ಬೆಳೆವೃತ್ತಿದುದು ಹಬ್ಬಿದುದು ಜನಜನದ ಕರ್ಣದಲಿ
(ಸಂಧಿ-೩, ಪದ್ಯ-೨೭)

ಅರುಣಾಬ್ಜನ ವರ್ಣನೆ ಹೀಗಿದೆ:

ಲೋಕೇರೇ ಮುಖೊ ಚೂವಪಾ ತೆಳಿತೌಲ್ತ್ ನೇಳ್ವೆ ಕೈಕುಳೆ

ಆಕರಾಕರ ನೂಕುವೇ ತನ ದೇಹೋಮಿನ್ ಕಬುತೋಲುವೆ
ಬಾಕಿತಾಡೆಕ್ ನೂಕುವೇ ತಡಿಯೆಚ್ಚಿಟ್ ಕರೊಮೂಂದುವೇ
ಪೋಕ್‌ಕುತ್ಸಹಿತೌಲ್ತಲಾ ಪಿದೆಯಿಪ್ಪ ಬಾಲಶಿಖಾಮಣಿ
(ಸಂಧಿ-೧, ಪಾಡ್-೧೩೬)

ಹಾಗಾಗಿ ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಅನುವಾದ ಕವಿಯಲ್ಲ; ಆತ ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲ ಕವಿ. ವಿಷ್ಣುತುಂಗನು ಕನ್ನಡಭಾಗವತವನ್ನು ಹಲವೆಡೆ ನೇರವಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅರುಣಾಬ್ಜನಿಗೆ ಆ ರೀತಿಯ ಅನುಸರಣೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಒಬ್ಬ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಗುರು ಮಾತ್ರ. ಆ ಗುರುವು ತೋರಿದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆತ ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲೇ ನಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

(ಬಿ) ಕುಂತಿ - ಮಾದ್ರಿಯರೊಂದಿಗೆ ದಾಂಪತ್ಯಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಡುಭೂಪತಿಗೆ ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಕೊಟ್ಟ ಹೋಲಿಕೆ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಎರಡೆರಡು ಹೆಂಡತಿಯರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರನ್ನೇ ಆತ ಹೋಲಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ :

ಆ ಹರೀ ರ್‌ಮೆನಾ ಧರಿತ್ರನಾಂದ್‌ತ್ತೆರಾಕುಳು, ಶಂಕರನ್
ದೇಹೋಮೀ ತೆರಿತೊಂಡಿ ಗೌರಿನ ಗಂಗೆನಂದೊಮೆ ಚೂವುಟ,
ಸಾಹಸಂಟ್ ಸವಿತ್ರನಾ ಉಷೆನಂದೊಮಾ ನೃಪಸಿಂಹಟ
ಸ್ನೇಹಿತ್ ಅನುಕೂಲೆರಾಸ್ವವುಟ್‌ತ್ತೆರ್ ಕುಂತಿಯ ಮಾದ್ರಿಯ ||

(ಸಂಧಿ-೧, ಪಾಡ್-೧೪೧)

(ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಶ್ರೀದೇವಿ-ಭೂದೇವಿಯರಿದ್ದಂತೆ, ಶಿವನಿಗೆ ಗೌರಿ-ಗಂಗೆಯ ರಿದ್ದಂತೆ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಾವಿತ್ರಿ-ಉಷೆಯರಿದ್ದಂತೆ, ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಕುಂತಿ-ಮಾದ್ರಿಯರು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದರು.)

ಈ ವರ್ಣನೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಅರುಣಾಬ್ಜನದ್ದೇ ಸ್ವಂತ ಕಲ್ಪನೆ. ಮುಂದೆ ಪಾಂಡುಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಾದ್ರಿಯನ್ನು ಆಕೆ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಅರುಣಾಬ್ಜ ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ:

ಪಿಲಿಟಾ ತಾಗ್‌ಸ್ತ್ ಪೆತ್ತ
ಬಲಸೇರಾಕ್‌ಣಲುಂಡೋ
ಎಲಿಕುಳೂ ಮರಿಕುಳೆ ಗೇಲ್‌ಕುಣುಂಡೋ
ಫಲುಗಜೊಂಕುಳು ಸಿಂಹ
ನಿಲೆ ತಪ್ಪೊಕ್‌ಣಾಂದುಂಡೋ
ಯೆಲೆ ಭೂಪಾ ಸತಿಕುಳು ಗೆಪೆರೊ ಭರ್ತಾವಿ

(ಸಂಧಿ-೨, ಪಾಡ್-೮೫)

(ಹುಲಿಯನ್ನೆದುರಿಸಿ ದನವೂ, ಹಾವನ್ನೆದುರಿಸಿ ಇಲಿಗಳೂ, ಸಿಂಹವನ್ನೆದುರಿಸಿ ಆನೆಯೂ ಜೈಸಲುಂಟೆ? ಹಾಗೆಯೆ ಗಂಡನನ್ನೆದುರಿಸಿ ಹೆಂಡತಿಯರು ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲರೆ?

(ಚ) ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಟಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡರೆ, ಅರುಣಾಬ್ಜನು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

“.....ಆಳಿನೇರಿಕೆ ಹಿಡಿಗವಡೆ ಗುರಿ-
ಯಾಳು ಚೆಂಡಿನ ಹೊಣಕೆ ಚೆಣಿಕೋ
ಲಾಳು ಗೊತ್ತಿನ ದಂಡೆಯೆನೆ ನಾನಾ ವಿನೋದದಲಿ ||
ಗುಡುಗು ಗುತ್ತಿನ ಚೆಂಡು ಗುಮ್ಮನ
ಬಡಿವ ಕತ್ತಲೆ ಗುದ್ದುಗಂಬದ
ಗಡಕೆ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಸಗವರಿ ಹರಿಹಲಗೆ ನಿಡುಗವಣೆ |
ಕೆಡಹು ಕುಟ್ಟಿಗನಾದಿಯಾದವ
ಗಡ ವಿನೋದದಲಾಡಿದರು ಪಂ-
ಗಡದಲೈವರು ನೂರ್ವರಿವರಿತ್ತಂಡವೊಂದಾಗಿ ||

(ಕು.ಭಾ: ಸಂಧಿ-೬, ಪದ್ಯ ೧೨)

ಗ್ಡಿಯೆ ಬದ್ಡೆಯ ಕಂಬೊಂ-
ತ್ಡೆ ಕೋಟಿ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿಲ್
ಗ್ಡೆಕಷ್ಟ್ ನಲಿಪುಕೀ x xಡ ಶೆಂಡ್
ಖಿಡುಕೈಟ್ ಮರಿಯಾಟಂ-
ಟ್ಡೆಪೋ ಬುಟ್ಟುಕಿ ಪಲ್ಲಿ
ಪುಡಮೀಶಾತ್ಮಜೆರೇ ಲೀಲೆಕುಳುಂಬೆಯ್ಯಾ
ಒಂಜಿ ಮುಂಡ್ಣೆನೆಯಾಡ್ಸ್
ಪಂಜಿ ಕುಂಬುಟೆ ಪಲ್ಲಿ
ಶಂಜೆ ಕರ್ಥಲೆ ಗ್ಡ್ಡೆಳೆನಿಕೀ ನಾನಾ
ರಂಜಕೊಂಕುಳೆಟೆಯ್ಯಾ
ಸ್ಪೊಂಜಾಸ್ ನಲಿತ್ತ್ತೆರ್

ವೆಂಜೀಪೋಯೆನ ಭೀಮೆ ತನ ಶೌರ್ಯೋಂಟ್
(ಸಂಧಿ-೨, ಪಾಡ್ - ೧೨೮, ೧೨೯)

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಬಾಟ, ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಾಲೆಯಾಟ, ಪಲ್ಲಿ (ಮುಷ್ಟಿ) ಬಿಡಿಸುವಾಟ - ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಆಟಗಳು ಮಾತ್ರ ಈಗ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತುಳುನಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಇತರ ಆಟಗಳೆಲ್ಲ ಮರೆತೇ ಹೋಗಿವೆಯೆನ್ನ ಬಹುದು.

(ಛ) ಹಿಂದೆ 'ಬಾಹಟ' ಎಂಬ ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥವು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಚಾರ ದಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಪುರಾಣ, ಜ್ಯೋತಿಷಗ್ರಂಥಗಳೊಂದಿಗೆ 'ಬಾಹಟ'ವೆಂಬ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅವರು (ಕೃಪಾಚಾರ್ಯ ರಿಂದ) ಕಲಿತರು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ ಅರುಣಾಬ್ಬ. (ಸಂಧಿ-೨, ಪಾಡ್-೧೬೬)

(ಜ) ದ್ರೋಣನು ಸಹಾಯವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿ ದ್ರುಪದನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆತ "ಪೆಜಿಸ್ಟೋ ತಿರಿಯುಣ್ಣೇ ಅವನೀಸುರಕ್ ಧರಣೀಶೆರೆಟ ಏವುಳೆನಾ ಸಖ್ಯತೆನಾ" ಎಂದು ಹಂಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ದ್ರೋಣನು -

“ಮನುಜಾಧಿಪ ಕೇಳಿನ ರಾಜ್ಯೊಮಿನಾ ಧೂಳೀಪಟೊ ಮಾಂತ್
ಯೆನ ಶಿಷ್ಯೆರ್ ಕೊಂಡಿನಿ ಕಟ್ಟೊಸ್ವತ್ ಪಿದೆಂಗೈಪ್ಪಡ್‌ಪೋಸ್ವ್
ಜನೊಮೆಯ್ಯಡೆಪಿನ್ನಿ ಪ್ರಕಾರೊಮೆನಾ ವಾಮಾಂಫ್ರಿಟೆ ಮೊಷ್ಟ್‌ಸ್ವ್
ಯೆನ ಕೋಪೊಮಿ ತೀರ್ಪನತೆಪ್ಪುಟ್‌ಂಬು ಮಿರೆಮೀಶೆಕುಳಾತ್
(ಸಂಧಿ-೨, ಪದ್ಯ-೧೮೪)

ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ದ್ರೋಣನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಪ, ಛಲ, ಮತ್ತು ದ್ರುಪದನ ಬಗೆಗಿನ ತಿರಸ್ಕಾರ - ಇವು ಮೂರೂ ಮುಪ್ಪುರಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಂತೆ ದುಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅರುಣಾಬ್ಬನು ಸಫಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಝ) ಅರುಣಾಬ್ಬನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳ ವರ್ಣನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಾರಿಯು ಗಜಪೂಜೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ಬರುವಾಗಿ ಧ್ವನಿಸಿದ ವಾದ್ಯಗಳ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ:

ಉಡುಡಕ್ಕೆಯುಡುಕ್ಕೆಯ ದಕ್ಕೆಕುಳಾ ಪಟಹಂ ಪಟುಭೇರಿ
ನ್‌ಡ್‌ವಾದ್ಯೊಮ ಕೈಮಣಿ ತಾಳರವೋಮಿರೆತಾಳೊಮನೇಕೊ
ನಡತೇ ಕರಿರಾಜ ಸಮೀಪಪದಂತಾಸ್ಪೀ ಸಮಯಂಟ್
ಉಡುರಾಜನಿಭಾನನೆ ದಂಡೈಟ್‌ತೇ ಆಜತಳ್ ತೆಳಿತಂಚ

ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ವಾದ್ಯಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ :

ಉಡುಡಕ್ಕೆ - ಉಡುವಿನ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಡಕ್ಕೆ, ಉಡುಕ್ಕೆ - ಮಲೆ ಯಾಳದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 'ಎಡಕ್ಕೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಕೆ - ತುಳುನಾಡಿನ ದಕ್ಕೆಬಲಿಗೆ ಬಾರಿಸುವ ವಾದ್ಯ, ಪಟಹ, ಪಟುಭೇರಿ - ದೊಡ್ಡ ಭೇರಿ (ತುಳುನಾಡಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಭೇರಿ ಬಪ್ಪನಾಡು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ), ನ್‌ಡ್‌ವಾದ್ಯೋ - ನಾಗಸ್ವರ, ಕೈಮಣಿ - ಕಂಚಿನ ಚಿಕ್ಕ ತಾಳ, ಇರೆತಾಳ - ಕಂಚಿನ ದೊಡ್ಡ ತಾಳ (ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸುವ ಚಕ್ರತಾಳ).

ಇಂಥದೇ ಒಂದು ವಾದ್ಯಸಮ್ಮೇಳನದ ವಿವರವು ದ್ರೌಪದೀಸ್ವಯಂವರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಅಪೂರ್ವ ವಾದ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ:

ಕಡುವೈ ದುಡಿ ಮದ್ದಳೆ ಭೇರಿಕುಳೆಡ್ಡೆಡ್ಡಾರೆ ಮೃದಂಗೊ
ಪಡಡಕ್ಕೆ ಕರಂಡೆಯ ಚೌಂಡಕೆಯಾ ಪಟಹೋ ತಿಮಿಲೈಂದಾ
ಪಡೆಯುರ್ಬುಕಿ ಚೆಂಬಟೊ ಚೆಂಬಕರೊ ನೆಸಳಾದಿ ಸುವಾದ್ಯಂ
ಪಡಲೇಳಲ ನಾದಿಪ ಘೋರ್ಣಿಪಸ್ವ ಮಗ್‌ಱ್‌ಪುಣಸಂಖ್ಯೊ

(ಸಂಧಿ-೧೧, ಪಾಡ್-೩)

ಇಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜನಪದ ವಾದ್ಯವಾದ ದುಡಿಯಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮದ್ದಳೆಯಿದೆ. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಭೇರಿಗಳಿವೆ. ಸಂಗೀತದ ಮೃದಂಗವಿದೆ. ಪಂಚವಾದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಟಹ-ತಿಮಿಲೆಗಳಿವೆ. ರಣವಾದ್ಯವಾದ ಚೆಂಬಟೊ (ತಮ್ಮಟೆ) ಇದೆ. ಚೆಂಬಕರೊ-ನೆಸಳೆ ಅಂದರೆ ಚೆಂಬಿನ ಪಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು (ಇವೆರಡರ ನಾದವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ತಾರಸ್ಥಾಯಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಮಂದ್ರ ಸ್ಥಾಯಿಯೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಜೊತೆ ನುಡಿತ ತುಂಬ ಆಕರ್ಷಕವೆನಿಸ ಬಹುದು). ಪಡಡಕ್ಕೆ (ಪಡಡಕ್ಕೆ : A Kettle Drum - ಕಿಟ್ಟೆಲ್) - ನಗಾರಿಯಂಥಾ ವಾದ್ಯ, ಕರಂಡೆ (ಕರಡೆಯೆಂಬ ವಾದ್ಯ), ಚೌಂಡಕೆ(ಚೌಡಿಕೆಯೆಂಬ ವಾದ್ಯ)ಗಳಿವೆ. ಕಡುವೈ ಎಂಬ ವಾದ್ಯ ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. 'ಎಡ್ಡೆಡ್ಡಾರೆ' ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷಣಪದವೇ ಅಥವಾ ಒಂದು ವಾದ್ಯದ ಹೆಸರೇ ಎಂಬುದೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

'ಐರಾವತ' - ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣ-ವಿದುರರು ಐರಾವತದ ಬಳಿ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಕ್ಷತೆಕಾಳು ಹಾಕಿ ಅರ್ಚಿಸುವಾಗ 'ದುಡಿ ಮದ್ದಳೆ ಭೇರಿ ಪದೆ ಮುಱಿಸ್ ಪಟಹ' ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ನಡುಗುವಂತೆ ಧ್ವನಿಸಿದುವಂತೆ (ಸಂಧಿ-೫, ಪಾಡ್-೯೭). ಇಲ್ಲಿ 'ಪದೆ' ಎಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ ಪದೆಡಕ್ಕೆ (ಪಡಡಕ್ಕೆ) ಎಂಬ ವಾದ್ಯವೆನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ 'ಮುಱಿಸ್' ಎಂಬ ವಾದ್ಯ ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

(ಇ) ವಿವಾಹಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಜರಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ವಾದ್ಯಗಳ ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಯಿದೆ:

ತಾಳೋ ಪುಟಲ್ ಕೈಮಣಿ ವೀಣೆ ದುಡಿ ಪಡೆಡಕ್ಕೆಯುಡುಕ್ಕೆ
ಕಾಳೇ ವರಮದ್ದಳಿ ಗೋಮುಖೊಮಾಂದಿತ್ಯಾದಿ ಸುವಾದ್ಯೊ
ಮೇಳೈಪೋಸ್ವ ನೃತ್ತಸುಗಾಯಕೆರಾ ನಟಕೇರ್ಕುಳನೇಕೊ
ಘೋಳೆಂದುಳೆಯಾಸ್ವಾಣ್ ಪಂದೆಲ್ಟ್ ಪರಮೋತ್ಸಹೊ ಚೂವೆರಾ

(ಸಂಧಿ-೧೧, ಪಾಡ್-೨೧)

ಚಿಟಿಕೆ ತಾಳ, ಕೊಳಲು, ಸಣ್ಣ ಕಂಚಿನ ತಾಳ, ವೀಣೆ, ದುಡಿ, ಪದೆಡಕ್ಕೆ, ಉಡುಕ್ಕೆ, ಕಹಳೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಗೋಮುಖ - ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ವಾದ್ಯಗಳ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಗಾಯಕರು ನರ್ತಕರು ಮತ್ತು ನಾಟ್ಯಕಾರರು ಮದುವೆಯ ಚಪ್ಪರದೊಳಗೆ ತಮ್ಮ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು ೨೬ ವಾದ್ಯಗಳ ವಿವರ ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ವಾದ್ಯ ವೈಭವಗಳಿಲ್ಲ. ತುಳುವರು ಎಂಥ ಕಲಾರಸಿಕರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಈ ವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

(ಟ) ಮದುವೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಹಿಮಾಂಬುವಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ :

ಕೂಪೊಂಕುಳೆ ತೋಡ್ಸ್ವ ಕಟ್ಟವೆಕ್ ಸುತೆ ಪೂಜಿಸ್ವ ನಿಂಜ
ಪೋಯ್ಪೋಸ್ವ ಹಿಮಾಂಬುಡ್ಪೋಸ್ವ ಪಣೇ ಉಳೈ ಪೋಯಿ ಜನೊಂಕ್
ಚೂಪೋಯೆರ್ ನೀರಪ್ರಕಾರೊಮಿನೀ ಕೊಳೆಯೆರ ಕಡೆಕೂಡ
ಜಾಪಣ್ಣೊ ಸ್ವಯಂವರ ಸಂಭ್ರಮೊಮೀ ಪಾಂಚಾಲೆ ಸೃಜೀತೀ

(ಸಂಧಿ-೧೧, ಪಾಡ್-೨೩)

(ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಿ, ಅದರ ಒಳಗಿನ ಕಟ್ಟಣ(ಅಂಕಣ)ಕ್ಕೆ ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಮಜಲವನ್ನು ಹೊಯ್ದು, ಪನ್ನೀರು ಹಾಕಿಸಿ, ವಿವಾಹಶಾಲೆಯ ಒಳಗೆ ಹೋದ ಜನರಿಗೆ ಆ ನೀರಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಬೇಕೆಂದವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅದನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ದ್ರುಪದನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿದ ಸ್ವಯಂವರವೈಭವವನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ!) ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ತಂಪುನೀರ(cold wa ter)ನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಯಾವುದೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು - ಎಂಬುದು ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

(ಠ) ದ್ರೌಪದಿಯ ಚೊತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಖಿಯರ ವರ್ಣನೆ :

ದ್ರೌಪದಿಯು ಸ್ವಯಂವರಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವಳ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲು ಸುಂದರಿಯರ ಒಂದು ತಂಡವೇ ಮೇಳೈಸಿತ್ತಂತೆ. ಇಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ವರ್ಣನೆಗಿಂತಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವಳ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಖಿಯರ ವರ್ಣನೆಗೇ ಕವಿ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅಂಗರಕ್ಷಕಿಯರಂತಿರುವ ಆ ಅಂಗನೆಯ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಅಂಕುರಿಸುವ ಬದಲು ಭಯವೇ ಅಂಕುರಿಸಬಹುದೇ? ಆ ರೀತಿಯ ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ಕವಿ ಅವರನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ :

ಧರಿತೀ ಕಸ್ತೂರಿ ಗಂಧಂ
 ವರ ಚರ್ಮೋ ಪಲವೆಕುಳು
 ಬಿರು ಪುರ್ಬು, ಶರೋಮಕ್ಷಿ, ಸ್ಥಳವಾಸೇತಾ-
 ಕರವಾಳ್ ನಳಿತೋಳಾ
 ಫೆರಿಯಾ ಲವುಡಿನಖಂತಾ
 ಚುರಿಯೇಯುಳ್ಳಾಳುಂಡಂಗನೆ ಸಂಘಾತೊ

(ಸಂಧಿ-೧೨, ಪಾಡ್-೨೯)

ಕಸ್ತೂರಿ-ಗಂಧಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದ ಮೆಯಿಚರ್ಮವೇ ಒಂದು ಗುರಾಣಿ (?), ಹುಬ್ಬುಗಳೇ ಬಿಲ್ಲು, ಕಣ್ಣು ನೋಟವೇ ಬಾಣ, ನಳನಳಿಸುವ ತೋಳುಗಳೇ ಖಡ್ಗಗಳು, ದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಉಗುರುಗಳೇ ಸುರಗಿ(ಕತ್ತಿ)ಗಳು - ಇಂಥಾ ಅಂಗನೆಯರ ಗುಂಪು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಇದೆ. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಗವನ್ನೇ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮನ್ಮಥನ ಒಂದು ಚತುರಂಗಸೈನ್ಯ ಎಂದು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮಿರೆಕುಳಾನೆತ ಪುಂಡ್
 ಪೆರಮಾರಾ ರಥೋಮೆಡ್ಡಾ
 ತುರಗೊಮಾಸ್ಪಾಳ್ ಚಂಚಲನೇತ್ತೊಂಕ್ಕು
 ವರಪತಾಕೆಕುಳಾಸ್ಪು-
 ತ್ತರಿಯೆತಾ ವಸನಂಕ್ಕು
 ಹರವೈರೀ ಚತುರಂಗೋ ನಡತ್‌ಣಿಂಚ

(ಸಂಧಿ-೧೨, ಪಾಡ್-೪೦)

ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುಚಗಳೇ ಆನೆಯ ಹಿಂಡು, ಪಿರ್ರೆಗಳೇ ರಥ, ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳೇ ಕುದುರೆಗಳು, ಮೆಯ್ಯು ಸೆರಗೇ ಬಾವುಟಗಳು, - ಹೀಗೆ ಮನ್ಮಥನ ಚತುರಂಗಸೈನ್ಯವೇ ಬರುವಂತೆ ಅವರು ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

(ಡ) ಪಾಂಚಾಲನಗರದಲ್ಲಿ ಗೊಂಬೆಗಳ ಚಮತ್ಕಾರ :

ಸಂಚೋಟಾವ ರೆಚೀತ್ ಕೀಲಿತಿ ಯಂತ್ರ ಪಾಪೆಕುಳಾಳಾಳೇ
ಚಂಚಲೀಪ್ಪೊನ ವೆನ್ಕಣಂದೊಮೆ ಕಾರ್ಕೈತರೆ ಪಂದೊಸ್ವ
ಮೆಂಚೊರೀ ವರಪಾಯ ಚೂಸ್ವುಳೆಪುಪ್ಪೊ ಕಣ್ಣುಳೆಟೆನ್ಕಣಂ-
ದಂಚನೇಕೊ ವಿನೋದೊಮುಳ್ಳೊನ ಚೂವುಟಾ ನಗರಂತುಳ್ಳೆ

(ಸಂಧಿ-೧೧, ಪಾಡ್-೧೩)

ದ್ರೌಪದೀಸ್ವಯಂವರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲನಗರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು
ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕೀಲಿಸಿದ್ದರು. ಅವು ತಲೆ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ
ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸಂಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುವಂತೆ:

ಕರ್ಪೂರೊಮ ಚಂದನೊ ಕಸ್ತೂರಿಯಾ ಪನಿನೀರಾಟ್ ತೇತ್
ತರ್ಪೂಸ್ವ ಹಿರಣ್ಯಯೆ ಕೊಪ್ಪರಿಯೇಕುಳೆಟ್ಪಿಜಿಪೋಸ್ವ
ನಿಲ್ಪೋಸ್ವಯೆನಂತಾಟ್ ಯಂತ್ರಮಯಂತಾ ಪಾಪೆಕುಳಾಳಾಳಾಳಾ
ವರ್ಪೀ ಜನೊಮೊಡ್ಡಪ ಕೈಕುಳೆನೀಯವು ಕೋರ್ಕೊಳ್ಪೊ
(ಸಂಧಿ-೧೧, ಪಾಡ್-೨೭)

ಕರ್ಪೂರ-ಚಂದನ-ಕಸ್ತೂರಿಗಳನ್ನು ಪನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇದು ಪಾಕಗೊಳಿಸಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ
ಬಂಗಾರದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು
ಯಂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದರು. ಜನರು ಕೈಯೊಡ್ಡಿದರೆ ಸಾಕು; ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ
ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಆ ಗೊಂಬೆಗಳು ಕೈಗೆ ಎರೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಚಿಲು ಪಾಪೆಕ್ಕು ಮುಟ್ಟುಟೆ ಪೋವಿನೊರಿ ಚುಳೆಪುಪ್ಪೊ ಚುಳಂತೈ
ಚಿಲು ಚಾಮರೊ ವೀಜಿಕೊಮೋಚಿತವಾ ತೇಚೊಂತ ಜನೊಂಕ್
ಚಿಲು ಮಾಲೆನಿ ನೀಳ್ಕೊ ಲೋಕೆರೆಕ್ ಪಡಲೈತ್ತಳಟ್ಪೊಸ್ವೊಂಡ್
ಫಲು ವಿಸ್ಮಯೊಮುಳ್ಳೊನ ಪಂದೆಲ್ಟ್ ನೃಪೆ ನಿರ್ಮಿತಿಜಿತ್ತೀ
(ಸಂಧಿ-೧೧, ಪಾಡ್-೨೮)

ಕೆಲವು ಗೊಂಬೆಗಳು ಬಳಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಆರತಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ(?); ಕೆಲವು ಚಾಮರ
ಬೀಸುತ್ತವೆ, ಕೆಲವು ಹೂಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಮದುವೆಯ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ
ಅಚ್ಚರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

(ಢ) ತುಳುನಾಡಿನ ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿ:

ದ್ರೌಪದೀಸ್ವಯಂವರದ ಅನಂತರ ಪಾಂಚಾಲದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಜರಗಿದ ವಿವಾಹದ
ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ತನ್ನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಂಡ

ವಿವಾಹವಿಧಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರೆ, ಅರುಣಾಬ್ಜನು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ
ವಿವಾಹವಿಧಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸಾರಿದರು ಮೆಟ್ಟಕ್ಕಿಗಳ ಗುಡ
ಜೀರಿಗೆಗಳೊದಗಿದವು ಲಗ್ನ ವಿ-
ಹಾರದಾಶೀರ್ವಾದದಾಯತರವದ ರಭಸದಲಿ
ಧಾರೆಯೆರೆದನು ದ್ರುಪದ ಪಾಂಡುಕು
ಮಾರರಿಗೆ ನಿಜಸುತೆಯನತಿ ವಿ-
ಸ್ತಾರಿಸಿತು ವೈವಾಹರಚನೆ ವಿಶಾಲ ವಿಭವದಲಿ
(ಕನ್ನಡ ಭಾರತ; ಸಂಧಿ-೧೬, ಪದ್ಯ-೬೫)

....ಪ್ರೇಮೀತೈವೆರೆಕೊಪ್ಪ
ಕಾಮಿನೀ ಕೈಧಾರೆ-
ಯಾ ಮಹಾವಧು ಮಾಂತ್ ಕೊಱ್ಸೆ ಭೂಪೇ
(ತುಳುಮಹಾಭಾರತೋ: ಸಂಧಿ-೧೭, ಪಾಡ್-೫೯)

....ಲೀಲೆಟಾ ಮಾಂಗಲ್ಯೊ
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕಟ್ ಭೂಮಿ
ಪಾಲೆ ತಾನ್ ಬುಳಂಬೋಸ್ವಣ ಜಾಪಣ್ಣೊ
ಮೇಲಾಕ್ಕು ಪಜೆ ಮೀಸ್ವೀ
ಕಾಲೊಂ[ಕಾ]ಕುಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲೆ ಬೋಡುನ ಪಿಂತ್ ಪುಗಟ್ಸೆರಾ
(ತುಳು ಮಹಾಭಾರತೋ; ಸಂಧಿ-೧೭, ಪಾಡ್-೬೦)

ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಯುವ ಬ್ರಾಹ್ಮ ಮತ್ತು ಕ್ಷಾತ್ರವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿವಸ 'ಚಾಪೆ ಮೀಯುವ' ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಪಜೆಮದಿಮೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಧಾರೆಸೀರೆಯನ್ನು ವಧುವಿನ ತಾಯಿ ಮನೆಯವರೂ 'ಪಜೆ ಮದಿಮೆ' ಸೀರೆಯನ್ನು ವರನ ಮನೆಯವರೂ ಒದಗಿಸಬೇಕು. 'ಪಜೆಮದಿಮೆ' ಸೀರೆ ಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡೇ 'ಪಜೆಮೀಪುಣ' (ಚಾಪೆಮೀಯುವ) ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

(೯) ಮಾಡಾಂಬಿ ಮಹಿಮೆ:

ಮಾಡಾಂಬಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಒಂದು ಜನಪದ ದೈವವಾಗಿರಬೇಕು. ಮದುವೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಜರಗುವಂತೆ, ಆಯಾ ಊರಿನ ಕೆಲವು ಭಗವತೀ (ದೇವಿ)

ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಕೆ ಹೇಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಈಗಲೂ ಕೆಲವೆಡೆ ರೂಢಿ ಯಲ್ಲಿದೆ. ಉಡುಪಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಗುಡಿಗಳು ಇದ್ದಿರಬಹುದು.

ಪೋಡಿತೋಡ್ಸ್ ಪೋಸ್ಪೀ
ನಾಡತಾ ಪ್ರಜೆ ವರ್ತ್
ಕೂಡ್ಸ್ವಣಡೆಯಾ ಭೂಸುರ ಸಮೂಹೋ
ಪಾಡ್ ಆಡ್ಸ್ ಬೆಂದೀನ್
ಮಾಡಾಂಬೀ ಮಹಿಮೆನೀ-
ಯಾಡ್ಸ್ವೆರ್ ದ್ರುಪದಾನುಂಬಟ್ತೋಂಪೆರಾ
(ಸಂಧಿ-೧೬ ಪಾಡ್-೫೪)

ವಿವಾಹಸಮಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ವಿಪ್ರಸಮೂಹವು 'ಮಾಡಾಂಬಿ' ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ದ್ರುಪದನ ಮುಂದೆ ಹಾಡಿ ಆಡಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರೆಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ ಅರುಣಾಬ್ಬ.

(ತ) ತುಳುನಾಡಿನ ವೃಕ್ಷವೈಭವ:

ಖಾಂಡವವನದಹನದ ವೇಳೆ ಅಗ್ನಿಗಾಹುತಿಯಾದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕವಿ ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ

:

ಕೊಂದೆ ಶಮೀ ಚಂದನೊಮಾಮಲಕಂ ಜಗಿಲ್ ಗುಗ್ಗುಳ ಗೋಳಿ
ನಂದೀ ಪಿಲ ಚೂತೊಮ ಪಾತೆರಿಯಾ ವರತಿಂತ್ರಿಣಿಯೆಂದಾ
ಮಂದೋ ಬಳತ್ತ್ರಿ ಮಹಾಮರತಾ ಮಲೆಟಾಸ್ವ ಕೃಶಾನು
ತಿಂದೆಯ್ಯ ನಶೀಪೊಸ್ವೆರಕ್ಷಿಣೊಮೇ ಕ್ಷಣಕಂ ಪದಟಾವ

ಮಾರೋಡ್ಡೊದುಂಬರೊ ಚೆಂಬಣಿಲೇ ಅಶ್ವತ್ಥೊ ಕಪಿತ್ಥೊ
ಕಾರೇ ಕರ್ನೆಕ್ಕಿಲ್ ಚೂರ್ಕಿಸ್ವನಾ ಬಕುಳೋ ಮರನೆಲ್ಲಿ
ಬೇರೇ ಕಮೆಳ್ಪುಕಿನಾ ಇಜಿನ್ ಪಿಜಯೆಂದ್‌ಂಬೆನೊಂಜಿ
ಬಾರಾತಲ ಶೇಷಿಪನಾ ಪರಿಶೇ ಭಸ್ವೀಕರೊ ಮಾಂತೆರ್

ಸ್ವೀಟದ್ವಯೊ ಬೆದ್ರಕುಳೂ ಮಾದ್ರೇ ನಾರಂಗೆಕುಳೆಡ್ಡಾ
ಬಾ಼೦ĖĀ ಬಹುನಾಮೆರ್ಡೀಡ್ರಫಲೋ ಕರ್ಜೂರೊಮನೇಕೊ
ತಾ಼೦ĖĀ ಫಲೊ ಸಂಯುತೊಮಾಸ್ವಧಿಕೋ ಶೋಭೀಪ್ಪುಣವೆಯ್ಯಾ
ಪಾಳಾಕೊಸ್ವೆರಗ್ನಿ ವಹೀತ್‌ಡ್ಸ್ವೇ ನಿಮಿಷೊಂಟವನೀಶಾ

(ತು.ಮ.ಭಾ.: ಸಂಧಿ-೨೪, ಪಾಡ್-೨,೩,೪)

ಇಲ್ಲಿ ಮರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ತುಳುಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕೊಂದೆ, ಗುಗ್ಗುಳ, ಗೋಳಿ, ಪಿಲ, ಮಾರೋಡ್, ಜಂಬು, ಅಣಿಲೆ, ಕಾರೆ, ಕರಿನೆಕ್ಕಿ, ನೆಲ್ಲಿ, ಇಜಿನ್, ಪಿಜ, ಬೆದ್ರ, ಬಾಳೆ, ತಾಳೆ - ಮುಂತಾದ ಆ ಹಳೆಯ ಹೆಸರುಗಳೇ ಈಗಲೂ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ.

(ಢ) ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂತಾರಾಧನೆ:

ಪಾಂಡವರು ಅರಗಿನರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿದು ಸತ್ತುಹೋದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಊರಿಡೀ ಹಬ್ಬಿದಾಗ ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಕಳವಳವಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟಿರುವ ಅವನ ಸಂಕಲ್ಪ ಈಡೇರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

ಜ್ಯೋತಿಷೋ ಮುದೆಲಾಸ್ಪಿ
ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣೊಂ-
ಟೀಶ್‌ಲೈ ಶಕುನೊಮಾತೆಟ್ ಚೂಪೋಯೆ
ಭೂತಲಾಧಿಪೆರೆಡ್ಡ
ಭೂತಾವೇಶಮುಖಿಂಟ್
ಬೇತೆ ಕೇಳ್‌ಕಿ ವಾಕ್ ಪ್ರಶ್ನೊಮಿನಿ ಕೇಂಡೆ
(ಸಂಧಿ-೯, ಪಾಡ್-೯೮)

ದ್ರುಪದನು ಜೋಯಿಸರನ್ನೂ, ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನೂ, ಪೌರಾಣಿಕರನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಯಾಗಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಶಕುನಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾಂಡವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆವೇಶಗೊಂಡ ಭೂತದೊಡನೆಯೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

(ದ) ಖರ್ಜೂರಪ್ರಿಯನಾದ ಕವಿ:

ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖರ್ಜೂರವು ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಫಲವಸ್ತುವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರಬೇಕು. ಆತ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಗೆ ಅವಲಕ್ಕಿ-ಸಕ್ಕರೆ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಖರ್ಜೂರವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ (ಸಂಧಿ-೧, ಪಾಡ್-೨) 'ನಿಜೊಮಾಯಿ ಕವಿತೆಕ್‌ ವರದೆರಾಲೆ' ಎಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಕಾವ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲೂ ಒಂದೆಡೆ ಖರ್ಜೂರದ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಯಾವನೇ ಪ್ರಾಚೀನಕವಿ ಬಳಸಿರದ ಖರ್ಜೂರದ ಹೆಸರನ್ನು ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ.

(ಢ) ಕೀಲನ್ನೊತ್ತಿ ಅರಳಿಸುವ ಕೊಡೆ :

ಕವಿಯ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಅದ್ಭುತವಾದುದು. ಈಗ ನಾವು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯ ಕೊಡೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಅಚ್ಚರಿ ಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ:

ಮುತ್ತಿ ಸತ್ಯಕುಳೇ ಕೀ-
 ಲೊತ್ತೊಸ್ಪೇ ಮುಡಿ ಮಿತ್ತೇ
 ಪತ್ತೊಸ್ಪೇ ಸಳೆಕುಳೆ ಚುಠ್ಲೊಲಾಸ್ಪೊಂಡ್
 ಉತ್ತಮ ರಭಸಂಟ್
 ಪತ್ತೇ ದಿಕ್ಕೆದ್‌ರಾಸ್ಪ್ಪ
 ವರ್ತೆರಾ ಭೀಷ್ಮೇರುಪ್ಪಯೆಕಾವ(ಸಂಧಿ-೨, ಪಾಡ್-೪೧)

ಪಾಂಡವ-ಕೌರವರ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೋಡಲು ಭೀಷ್ಮರು ಬರುವಾಗ, ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆ(ಕೊಡೆ)ಗಳ ಕೀಲನ್ನೊತ್ತಿ, ಅದನ್ನು ಅರಳಿಸಿ, ಅವರ ತಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದರಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಚಾಮರ ಬೀಸಿದರಂತೆ ! ಈ ರಾಜೋಪಚಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರು, ನವಕ್ರೀಡಾಂಗಣದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು ಏರಿದರಂತೆ - ಹೀಗೆ ಅರುಣಾಬ್ಜನು ಕೆಲವು ಸೋಜಿಗದ ವರ್ಣನೆಯ ಮೂಲಕ, ಕಾವ್ಯದಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮನಸೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

(ನ) ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ:

ಕವಿ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರವೂ ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಛೇದಾನುಪ್ರಾಸಾ ಲಂಕಾರದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು.

ಬೀದಿಬೀದಿಟ್ ಚೂವಪ ಸರ್ವರ್‌ಲಾ
 ಹಾದಿಹಾದಿಟ್ ಚೋದಿತ್ ವರ್ತೆರ್‌ನಾ
 ಖೇದಖೇದೊಮಿ ಪಾಣಿಟೆ ವಿಸ್ತರಿತ್
 ರೋದರೋದನೊ ಮಾಂತ್‌ಳತೇ ಖಿಡಿಯಂ
 (ಸಂಧಿ-೮, ಪಾಡ್-೨೯)

ಐರಾವತದ ಕತೆ :

ತುಳುಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗಜಪೂಜೆಯ ವೃತ್ತಾಂತ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಗೆ 'ಐರಾವತ' ಎಂಬುದು ರೂಢಿಯ ಹೆಸರು. ಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಜಾನಪದ ಕಥೆಯೆನ್ನಬಹುದು. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ತನ್ನ ಮಹಾಭಾರತಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ 'ಐರಾವತ'ವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯೇ ಒಂದು ಖಂಡಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಪಾಠಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ

ಈ ಕಥೆ ಸೇರಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ. ಪಾರ್ಥಿಸುಬ್ಬನೂ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಥೆ ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ದಿನ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಕರೆದು -

“ಗಜೋಮೈರಾವತನಂದೊ
ನಿಜಮಣ್ಣಾನೆನಿ ಮಾಂತ್
ಅಜಪಾಯಿ ಬಹುಭಕ್ಷೋಂಕುಳೆನೀ ಚಾರ್ತ್,
ಬಜಿಲಿಕ್ಷು ಕದಳಿ ಕೂ
ಟಿಜೆಸ್, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆನಿ
ಭಜಿತ್ ಪೂಜಿಪಿಲಾ ಸೇರುವೊ ಸೌಭಾಗ್ಯೊ”

-ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುವರು. ಅವರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಗಜಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು ಅವೆಮಣ್ಣಿನ ಆನೆಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಹೇಳುವಳು. ಕೌರವರು ಮಣ್ಣಿನ ಆನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ತರುವರು, ಅದಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನದ ದಂತಗಳನ್ನು ಕೀಲಿಸುವರು. ‘ಐನ್ ಪಟ್ಟಿತ ಬಳ್ಳೆಟ್ ಐನ್ ಘಂಟೆನಿ ಚಾರ್ತರ್’ (ಐದು ಪಟ್ಟಿನೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ತೂಗಾಡಿಸಿದರು.)

ಕಣಿಕೋ ಕಡಲೇ ಅಡಿಯೇ ಬಜಿಲ್ ಪೊರಿ ಬೊಂಡೊಮನೇಕೊ
ಉಣಸೀ ಪ್ರಜೆಕೇ ಅಶನೊಂತ ಗಿರೀ ಭಕ್ಷೋಂಕುಳೆ ಬೊಟ್ಟೊ
(ಸಂಧಿ-೫, ಪಾಡ್-೧೩)

ಕಡಲೆ-ಕಡುಬು-ಅವಲಕ್ಕಿ-ಹೊದಳು-ಸೀಯಾಳಗಳ ಮೂಟೆಗಳೇ ಬಂದು ಬಿದ್ದುವು. ಊಟ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪರ್ವತದಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಅನ್ನದ ರಾಶಿ, ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳ ರಾಶಿ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಗಾಂಧಾರಿ ಮಿಂದು ಮಡಿಯಾದಳು. ಆಭರಣ ತೊಟ್ಟಳು. ವಾದ್ಯಗಳು ಧ್ವನಿಸಿದುವು.

ಗಾಂಧಾರಿಯು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಿಂದಿಳಿದು ಮಣ್ಣಾನೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು ವೈಭವೋಪೇತ ವಾಗಿ ಗಜಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ, ‘ಕಾಂತೇ ತನ ಐಶ್ವರ್ಯೊಂತವನೇ ಮದ ಗರ್ವಿತೆಯಾಸ್ಸೆ, ಕುಂತೀ ಮೆಗ್‌ಸ್ವೀನುಳೆಪರ ಮದತಳ್’ (ಕಾಂತೆ ಗಾಂಧಾರಿಯು ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಲದಿಂದ ಮದಗರ್ವಿತೆಯಾಗಿ, ತಂಗಿಯಾದ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಲು ಮರೆತಳು). ಕುಂತಿಗೆ ದುಃಖವಾಯಿತು. ‘ಕಣ್ಣಾತ್ ಅರಿಕೀ ಜಲೊ ಪೂಜಿಯೆರ್ ಕುಂತೀ ತನ ಕೈಟ್’. ಆಕೆ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಳು. ಪಾಂಡವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಬಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವರು. ‘ನಿನೆತ್ತ್ತಿ ವರಕಾರ್ಯೊ ಮನಿಪೊಡು ಈ ಸಮಯಂಟ್; ಹೃದಯೊಂಟ್ಪ ಇಜಿವೊಂಡ್ ಈರ್ ಕನಲೋಡೆ (ನೀವು ನೆನೆದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು; ದುಃಖವನ್ನು

ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೋಪಿಸ ದಿರಿ). ಯೆನ ಶೌರ್ಯಾಂಬುಧಿಟ್ತ್ ಯಿಮ ದುಃಖೊಮಡಸ್ಪೋವೆ (ನನ್ನ ಶೌರ್ಯ ಸಾಗರದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಅಡಗಿಸುವೆನು).

ಹರಕೈಲಾಸಪುರೊಂಟೋ
ಸುರರಾಜಾ ಭವನೊಂಟೋ
ಹರಿವೈಕುಂಠಪುರೊಂಟೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೊಂಟೋ
ತೆರಿತೊಂಜಾಲವುಳುಳ್ಳ
ಸ್ವರಿಯೆಂದ್ ಪಣನೆತ್ತ
ತರಸಾ ತರ್ಪೊವೆನೆಂದೆ ಸುರಪನ್ ಪುತ್ರೇ

ಆ ಕುಂತಿ 'ಬಡವೆರಾವುಡ ಬೆತ್ತ ಬುಡುವೆರ್ ಬಂಧುಕುಳು ಆಯ ಬಡತನೊ ಛಿಡ್ ಕಷ್ಟೊ' ಎನ್ನುವಳು. ಆಗ ಅರ್ಜುನನು 'ಯೀತಾ ದುಃಖಿಪೆರಾಯಿ ಹೇತು ಜಾಸ್ತ? ಪಣ್ಣಿ ಹೃದಯಂಟುಳ್ಳ, ಮಾತಾವೇ, ಯಿಮ ಬಂಜಿತ್ತಾತೊ ವರ್ತಣ ಯೇನ್' ಎನ್ನುವನು. ಗಾಂಧಾರಿ ತನಗಾದ ಪರಿಭವವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಮುಂದೆ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಳು. 'ಪುತ್ರಾ ಯೆನ್‌ಕೇ ವಿಧಿಯಾಸ್ಪಣತ್' ಎಂದು ದುಃಖಿಸುವಳು. ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವನು:

ಇಂದ್ರನ್ ಗಜರಾಜನ್ ಕಲ್ಪಕೊಮಾ ಸುರಧೇನುವಿ ಕೂಡ
ಮಂದೀಪನೆ ತರ್ಪೊವೆ ಚೂಲೆ ನಮಾ ರಾಜಾಂಗಣಂಕಾವ
ಸಂದೇಹಿಪನೇ ಸುರೆರಾ ನರೆರಾ ಬಹುಮಾನಿಪಿನಂದೊ
ಅಂದಾಕವುನೆಪ್ಪುಟ ಮಿತ್ತಕೆನಾ ಬಿರು ಪತ್ತಯೆನೆಂದೆ
(ಸಂಧಿ-೩, ಪಾಡ್-೪೦)

ಕೂಡಲೇ ಅರ್ಜುನನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಒಂದು ಓಲೆ ಬರೆದು, ಅದನ್ನು ಬಾಣಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುವನು. ಅದು ಇಂದ್ರನ ಆಸ್ಥಾನದ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾಟು ವುದು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಆ ಓಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಓದುವನು. ಕುಂತೀದೇವಿಯು ನಡೆಸ ಲಿರುವ ಗಜಪೂಜೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸರ್ವಪರಿಕರಗಳನ್ನೂ ತತ್ಕ್ಷಣ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡದಿದ್ದರೆ 'ಮಿತ್ತ ಸ್ವರ್ಗೊಮಿ ಬ್ಯಾರೊÉರಾ ಬುಡಯೆ' ಎಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು. ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು.

ದಶಕಂಧರೆ ಬಾಟ್ಸೆ, ಕಾಲಯಮೇ, ಮುರೆ, ಪೌಂಡ್ರಕೆ ವಾಸು,
ಶಿಶುಪಾಲೆಯ, ಕಂಸೆಯ, ಕೈಟಭೆಯಾ, ಡಿಬಿಹಂಸಕೆರೆನ್ನೀ
ದೆಶದಿಕ್ಕಿನಿ ಬಾಟ್ಸೆರಾಕುಳುಲಾ ಸ್ವರ್ಗೊಂಕಿನಿ ಮುಟ್ಟಾ

ಅಶುಭಂ ನೆನೆತ್ತಿರಿನೀ ವಿಜಯಾ ಬಲು ಪೋಸ್ಪಪುನಾಂದೆ
(ಸಂಧಿ-೩, ಪಾಡ್-೩೪)

(ಹಿಂದೆ ರಾವಣ ಜೀವಿಸಿದ್ದ, ಕಾಲಯವನ, ಮುರ, ಪೌಂಡ್ರಕ ವಾಸುದೇವ, ಶಿಶುಪಾಲ, ಕಂಸ, ಕೈಟಭ, ಹಂಸ, ಡಿಬಿಕ - ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆಳಿದ್ದರು. ಅವರು ಯಾರೂ ಇದು ತನಕ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಶುಭವನ್ನು ನೆನೆದವರಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಲು ಈ ಅರ್ಜುನ ಒಬ್ಬ ಸಾಕು.)

ದೇವೇಂದ್ರನು ಮೇಘಗಳನ್ನು ಕರೆದು - “ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲಿನಷ್ಟು ತೋರವಾದ ಜಲಧಾರೆಗಳನ್ನು ಏಳು ದಿನ ಪರ್ಯಂತ ಸುರಿಸಿ ಅರ್ಜುನನ ನಗರವನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿರಿ; ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದಾನು” ಎನ್ನುವನು. ಆಗ ನಾರದರು “ಅರ್ಜುನನು ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬೇಗನೇ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು” ಎನ್ನುವರು. ನಾರದರ ಮಾತಿಗೊಪ್ಪಿದ ಇಂದ್ರನು ಕೂಡಲೇ ಓಲೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಬರೆದು, ಒಬ್ಬ ಖೇಚರನ ಮೂಲಕ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವನು. ಅರ್ಜುನನು ಪತ್ರವನ್ನೋದಿ ದನು. ‘ತಾಮಸೀಪನೆ ವಸ್ತುವಾಹನೋಮಾಡೆಕೇನ್ ಕಡಾಪೆನ್, ವ್ಯೋಮೊಂಕಾ ಪೃಥಿವೀಕ ತೆರ್ವಟೆ ತಾನೆ ಆಕವಡ್’ (ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವಾಹನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಭೂಮಿಗೂ ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಮಾರ್ಗರಚನೆ ಆಗಲಿ) ಎಂದು ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು.

ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಅರ್ಜುನನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದನು. ಭೂಮಿ ಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದ ತನಕವೂ ಶರಪಂಜರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಸುತ್ತಲೂ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಮುಸುಕಿದಂತಾಯಿತು. ನಾರದರೆಂದರು ‘ಚೂಸ್ಪರೋ ನರಪೌರುಷೋ, ಚಂಡಭುಜ ಬಲೆಯರ್ಜುನೇ ಧರೆಟ್ತ್ ಸ್ವರ್ಗೋಮಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಉಂಡ್‌ಮಾಂತನ; ಆಯಕ್‌ ಕೊಱ್‌ವಾಲು ದ್ರವ್ಯೋಮಿ ಮಾಂತಲಾ’ (ಅರ್ಜುನನ ಪೌರುಷವನ್ನು ನೋಡಿದಿರಲ್ಲವೇ? ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನು ಧರೆಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದ ತನಕವೂ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ). ಇಂದ್ರನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳುಹಿಸುವನು.

ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಐರಾವತ ಇಳಿದುಬಂತು. ಅದರ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಮುನಿಗಳು, ಕಿನ್ನರರು, ದೇವತೆಗಳು, ತುಂಬುರು ನಾರದರು, ನರ್ತಕರು, ಗೀತಕಾರರು ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಧೇನು-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳೂ ಬಂದುವು. ಅರ್ಜುನನು ಕುಂತಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ‘ಈರ್ ನಾಣೊರೊ ನಂದನಾವನೊಂಕಾವ ಮೆಲ್ಲ ವರೋಡುನಾ’ ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ಕುಂತಿ ನಂದನವನಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅರಮನೆಗೆ ಓಡಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಹೀಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳು:

ಕ್ಷಿತಿಟುತ್ತಮೊಮೆಂದ್‌ಣ ಕೇಂಡೆನತ್‌ ಐರಾವತ ಪೂಜೆ

ವ್ರತೋಮೀಯ್ಯಲ ನುಂಬು ಚರೀತಂಬುಳ್ ಮಣ್ಣಾನೆನಿ ಮಾಂತ್
ಆತನರ್ಜುನೆ ಯಿಂದ್ರಗಜೇಂದ್ರ ನಮಾ ರಾಜ್ಯಂಕುಳೆಪೋತ್ತೆ
ಅತಿವೇಗಿತ್ ಸ್ವೀಯ್ಯ ವರೋಡು ಪಟ್ಸ್ವೀ ಪೂಜೆಕ್ ಪೋಕೊ
(ಸಂಧಿ-೫, ಪಾಡ್-೮೮)

(ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಐರಾವತಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ವಿಶೇಷವೆಂದು ಕೇಳಿ ದ್ದೇನೆ, ನೀನು ಕೂಡ ಈ ಮೊದಲು ಮಣ್ಣಾನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿ ಸಿದ್ದಿ. ಈಗ ಅರ್ಜುನನು ಇಂದ್ರನ ಐರಾವತವನ್ನೇ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಕೂಡಲೇ ಹೊರಟುಬರಬೇಕು. ಬಾ ಅಕ್ಕಾ, ನಾವು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಪೂಜೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.)

ಆಗ ಗಾಂಧಾರಿಯು “ಅಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸದ ಫಲವನ್ನು ಈಗ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಏನು ಮಾಡೋಣ? ನಾನಂತೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕಾಲ ವಿಳಂಬ ಮಾಡಬೇಡ. ಹೋಗಿ ಬೇಗನೆ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸು” ಎನ್ನುವಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಕುಂತಿಯು -

ಬಡವೇರುಡರೀಪ್ಪಿ ವ್ರತೋತ್ಸವೋಮಿನ್ ಕೇಡಾಕವಡಕ್ಕಾ
ಉಡುರಾಜನಿಭಾನನೆ ! ಯೀ ವರನೇ ಯೇನ್ ಪೋಪ್ಪಿರಿನಾಂದಳ್

(ಬಡವರು ಮಾಡುವ ವ್ರತೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕೇಡೆಣಿಸಬೇಡಕ್ಕಾ. ನೀನು ಬಾರದೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ) ಎನ್ನುವಳು. ಆಗ ಗಾಂಧಾರಿಯು-

ಕರತೀರ್ಕಿ ಮಣ್ಣಾಟ್ ಮಾಂತ್ ಗಜೋಮಿನ್ ಪೂಜಿತ್ಣೈಕ್
ಸುರರಾಜಗಜೇಂದ್ರನಿ ತರ್ಪೊಸ್ಪರಾ ಬಡತಾಣೌವಾತೊ
ಪೆರವುತ್ತೆನಿ ನಟ್ಪಸ್ಪ್ಪ ಹಾಸಿಪೇರ್ಲತೆನೀಡೆಕ್ ವರ್ತ
ಬರಯೇನ್ತೆನೀ ನಡಪೆಂದ್ತಧೋಮುಖಿಯಾಸ್ಪಳ್ ಮೆಲ್ಲ
(ಸಂಧಿ-೫, ಪಾಡ್-೯೧)

(ಮಡಕೆ ಮಾಡುವ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಆನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ನೀವೀಗ ದೇವೇಂದ್ರನ ಆನೆಯನ್ನೇ ತರಿಸಿದ್ದೀರಲ್ಲ; ಅದಲ್ಲವೇ ನಿಮ್ಮ ಬಡತನ? ನಾನು ಬರಲೇಬೇಕೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀನೀಗ ಬಂದಿದ್ದೀ. ನಾನು ಬರಲಾರೆ. ನೀನು ನಡೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಗಾಂಧಾರಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿದಳು). ಆಗ ಕುಂತಿ -

ಅಕ್ಕೆನ್ಟ ತತ್ತೊಮಿನೀ ಗೆಣಿತ್ ಕಾಲೋ ಕಳೆವೋಡಾ

ವರ್ಕ್‌ನೇತೆನೆಡ್ಡೆನ ಬಾಲೆಕುಳೂ ಯಿನ ಬಾಲೆಕುಳಾತೋ
ಮುಕ್ಕುಟ್ ಬಲವತ್ತಭಿವಂದಿತಳ್ ಗಾಂಧಾರಿಕ್ ಕುಂತಿ
ಸತ್ಕಾರಿಪುಟಾರ್ ಮನೀತಿರಿನಾ ಶೋಕಾತುರೆಯಾಸ್ವ
(ಸಂಧಿ-೫, ಪಾಡ್-೯೩)

(“ಅಕ್ಕ, ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ತತ್ತ್ವವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಣಿಸುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಡ. ಈಗ ಬರುವುದು ಒಳಿತು. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನಿನಗೂ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಅಲ್ಲವೇ?” - ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕುಂತಿ ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ಮೂರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು.) ಇಷ್ಟು ಉಪಚರಿಸಿದರೂ ಶೋಕಾತುರಳಾದ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಏನನ್ನೂ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಬಳಿಕ ಕುಂತಿಯು ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಗಾಂಧಾರಿಯ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆಗ ಭೀಷ್ಮರು ‘ವರನೆಪ್ಪುಟ ತಪ್ಪನ್ ಕಾರ್ಯಮಿನಾ, ಮರ್ಳೇ ಗೆಣಿ ಪೋಡಾ ಪೆರ್ಣಾಭರಣೊಂಕುಳೆ ಕೊಂಡೊವಿಲಾ, ಗಜೊ ಪೂಜಿಪು ವೇಗೊ’ (ಆಕೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗಬಾರದು. ಸುಮ್ಮನೇ ಹುಚ್ಚು ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ. ಬೇಕಾದ ದೊಡ್ಡ ಆಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂಡುಹೋಗು. ಆನೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಪೂಜಿಸು.)

ಕುಂತಿಯು ಗಜಪೂಜಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಮರಳಿದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮರು ನೂರು ಭಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. “ಬೇಕಾದ ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡು; ಜಗತ್ತು ಕೊಂಡಾಡಲಿ, ತ್ವರೆಮಾಡು” ಎಂದರು. ಭೀಷ್ಮ-ವಿದುರರು ಐರಾವತವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದರು. ಐರಾವತಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಿದರು. ಅಕ್ಷತೆಕಾಳು ಹಾಕಿ ಗೌರವಿಸಿದರು. ದುಡಿ, ಮದ್ದಳಿ, ಭೇರಿ, ಪದೆ (ಢಕ್ಕಿ), ಮುಱಿಸ್ (?), ಪಟಹ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ಧರ್ಮರಾಯನು ಬಂಗಾರದ ರಥವೇರಿ ದನು. ಅರ್ಜುನನೂ ರಥವೇರಿದನು. ಕುಂತಿಯೂ ಐರಾವತವನ್ನು ನೋಡಲು ಪಲ್ಲಕಿ ಯೇರಿ ಬಂದಳು. ಕಾಣಿಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದಳು. ಗಂಧಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು. ಕಾಮಧೇನು ವಿಗೆ ವಂದಿಸಿದಳು. ಅದರ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಳು. ನಾರದ ತುಂಬುರಾದಿ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದಳು. ದೇವೇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ಮಣಿದಳು.

ಅತ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ಕುಂತಿಗೆ ವಸ್ತ್ರ ರತ್ನಾಭರಣಾದಿ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನುತ್ತು ಮನ್ನಿಸಿದರು. ಸ್ವರ್ಗವೇ ಭೂಮಿಗಳಿದು ಬಂದಂತೆ ತೋರಿತು. ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಕಾಮಧೇನು ವಿನ ಮೊಲೆಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದರು. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಚ್ಚರಿ ಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಕುಂತಿಯು ಆನೆಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತಳು. ನಾರಿಯರು ಚಾಮರಬೀಸಿದರು. ದೊಡ್ಡ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿದು ದೇವತೆಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದರು. ನಾರದ ತುಂಬುರರು ಹಾಡಿದರು. ಕುಂತಿಯು ಆನೆಯೇರಿ ನಗರಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದಳು. ಬಳಿಕ ಪಲ್ಲಕಿಯನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. -ಇದು ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಐರಾವತದ ಕಥೆ.

ಅಂಬಿಗನ ನಾಲಗೆ ಕೊಯ್ದು ಕತೆ:

ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಕಥೆ ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಆತ ಎಲ್ಲಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಲಾಕ್ಷಾಗೃಹದಹನದ ಅನಂತರ ಈ ಕಥೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಕಾರ ಪಾಂಡವರು ಲಾಕ್ಷಾಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಟು ಅದೇ ರಾತ್ರಿಯೇ ಗಂಗೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಪರವೂರಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ವಿದುರನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿರುವ ನಾವಿಕನಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ಗುರುತು ಹೇಳಿ “ಇಂಥಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಂದರೆ ನೀನು ತತ್ಕ್ಷಣ ದೋಣಿ ದಾಟಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ವಿದುರನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ನಾವಿಕನು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳನ್ನುರಿಸಿ ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಆ ದಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟರು. ನಾವಿಕ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ :

... ನಾವಮಾರುಹ್ಯ ಗಮ್ಯತಾಮ್ ||

ಯುಕ್ತಾರಿತ್ರ ಪತಾಕಾಂ ಚ ನಿಶ್ಚಿದ್ರಾಂ ಮಂದಿರೋಪಮಾಮ್ |

ಇಯಂ ವಾರಿಪಥೇ ಯುಕ್ತಾ ನೌರಪ್ಪು ಸುಖಿಗಾಮಿನೀ ||

(ಮಹಾಭಾರತ ಆದಿಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೬೧, ಶ್ಲೋಕ - ೧೫, ೧೬)

(ಯೋಗ್ಯವಾದ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಮತ್ತು ಬಾವುಟವುಳ್ಳ, ರಂಧ್ರವಿಲ್ಲದ ಮನೆಯಂ ತಿರುವ ಈ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿರಿ. ಇದು ಜಲಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸುಖದಿಂದ ದಾಟಿಸುವ ದೋಣಿಯಾಗಿದೆ.)

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ:

ದಾಟಿದರು ಗಂಗೆಯನು ರಾಯನ

ಮಾಟದಲಿ ಹಲು ಮುರಿದುದೇ ನ-

ಮಾಟಕಿದು ಹಿರಿದಲ್ಲಲಾಯೆನುತೈವರಡಿಗಡಿಗೆ

ಕೋಟಲೆಯ ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆಯಲಿ ಮೆಯ್

ನೋಟಕಲಸದೆ ಬಿಸಿಲಲಿವರು ಮ

ಹಾಟವಿಯ ಮಧ್ಯವನು ಹೊಕ್ಕರು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ

(ಸಂಧಿ-೮, ಪದ್ಯ-೯೪)

ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಸಂದರ್ಭ ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ :

ಅರಕಿಲ್ಲ್‌ಟ್‌ತ್ತಾ ಬಿಲೊಮಿನ್ ಪೊಗಿಸ್ತ್
ಇರ್‌ಳ್ ಪಿದೆಯಾಯೆರ್ ಪಾಂಡವೆರ್
ಪೆರ್ ತೆರ್ವಟೆ ತಪ್ಪಸ್ತ್ ವೈತೆರುವೆ
ತರಸಾಕ್ಕು ಗೆಮೀತೆರ್ ಸಂಭ್ರಮಿತ್ (ಸಂಧಿ-ಲ, ಪಾಡ್-೨)

(ಅರಗಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಬಿಲದೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ಆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಪಾಂಡವರು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಸಣ್ಣ ದಾರಿಯ ಮೂಲಕ ಅವರು ಗಲಿಬಿಲಿ ಯಿಂದ ಬೇಗನೇ ಸಾಗಿದರು.)

ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸೇವನೆ, ಹಗಲು ಕಾಡಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ - ಹೀಗೆಯೇ ಸಾಗುತ್ತಾ ಅವರು ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಆಗ ಹಗಲಾದುದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸದ ಒಂದು ಮಲೆಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತರು. ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಮಿಸಿದೊಡನೆ ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮುಗಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಂಬಿಗನೊಬ್ಬನು ದೋಣಿಯನ್ನು ತಂದನು. “ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟು ಕತ್ತಲು ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳಕೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ” ಎಂದನು. ಆಗ ಪಾಂಡವರು -

ಬೆಳ್ಳುಡೇ ನಮುಕಾಪುತೆ ಬೋತ್ತಿರಿನಾ
ತಳ್ಳೆ ವೇಗಿತ್ ನಾವೊಮಿ ಸಂಶಿಪನೇ

(ಬೆಳಕು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸಂಶಯಪಡುವುದು ಬೇಡ. ಬೇಗ ದೋಣಿಯನ್ನು ಆಚೆ ಬದಿಗೆ ಕೊಂಡುಹೋಗು ಎಂದರು.)

ಅಂಬಿಗನು ದೋಣಿ ದಾಟಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೊಂದು ಭಯ. ಈ ಅಂಬಿಗನು ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಲ್ಲಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ...? ಕೂಡಲೇ ಭೀಮನು ಒಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದನು. ಅಂಬಿಗನನ್ನು ಕರೆದು “ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ - ಕೇಳು” ಎಂದನು.

ತಂದೆತಾಯಿಕುಳುಳ್ಳೆರತಾಪಿನ್‌ಕ್
ಬಂಧುವರ್ಗೊಮ ಗೋಧನೊಮುಂಡಧಿಕಂ
ಕುಂದ್‌ದಂತೆ ಮಹಾಬಲವೀರ್ಯಕೆನಾ
ಛಂದೊಮುಂಡಿನ ಲಕ್ಷಣಸೌಂದರಿಯಂ
(ಸಂಧಿ-ಲ, ಪಾಡ್-೧೫)

(ನಿನಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿದ್ದಾರಲ್ಲವೆ? ಬಂಧುಗಳೂ ಗೋಸಂಪತ್ತೂ ಧಾರಾಳವಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ದೇಹಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.)

ಇಷ್ಟು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಅಂಬಿಗನಿಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಆತ ಭೀಮನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು “ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಶುಭಾಶುಭಫಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ” ಎಂದನು. ಭೀಮನು ಅವನ ಚಿತ್ತಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುವನು:

ಮಿತ್ರರುಳ್ಳಿರ್ ಮೂವೆರ್ ಕೂಡುದಿತಿನ
ಪುತ್ರರುಳ್ಳಿರ್ ಪಂಚ ಬಲಾಡ್ಯಕೆರ್
ಒರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣುಸ್ವೆಟ್ತ್ ಗುಣಜ್ಞತಿನಾ
ಭರ್ತೃವಾಳೆಕ್ ನುಂಬೊರಿ ಮಾಜಿಸ್ತೆನಾ (ಸಂಧಿ-೮, ಪಾಡ್-೧೮)

(ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂವರು ಸಹೋದರರಿದ್ದಾರೆ. ನಿನಗೆ ಐದು ಮಂದಿ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಹೆಣ್ಣು. ತುಂಬ ಗುಣವಂತಳು. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡ ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.)

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯು ಈಚೆ ದಡವನ್ನು ತಲುಪಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ದೋಣಿಯಿಂದ ಇಳಿದರು. ನಾವಿಕನು ಭೀಮನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು “ಇನ್ನೂ ಹೇಳಿರಿ” ಎಂದನು. ಭೀಮನು “ನಿನ್ನ ನಾಲಗೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಹೊರಚಾಚು” ಎಂದನು. ನಾವಿಕನು ಬಾಯಿತೆರೆದು ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಹೊರಚಾಚಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಭೀಮನು ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ಅವನ ಮಂಡೆಯ ಮೇಲೂ, ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಅವನ ಗಲ್ಲದ ಕೆಳಗೂ ಇರಿಸಿ ಧಟ್ಟನೆ ಒತ್ತಿಬಿಡುವನು. ಆ ರಭಸಕ್ಕೆ ಅವನ ನಾಲಗೆ ತುಂಡಾಗುವುದು. ದೇಹವೆಲ್ಲ ರಕ್ತಮಯವಾಗುವುದು. ಆತ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅಳುವನು. ತಲೆಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೂ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುವನು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡ ವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರೆಯಾದರು.

ಅವನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡುವವರೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ; ತಾನಾದರೂ ನೋಡಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಿ ಬಂದನು. ಕೂಡಲೇ ಅಂಬಿಗನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ನಡೆಯುವನು.

ಬೀದಿಬೀದಿಟೆ ಚೂವಪ ಸರ್ವೆರ್ಲಾ
ಹಾದಿಹಾದಿಟೆ ಚೋಜಿತ್ ವರ್ತೆರ್ನಾ
ಖೇದಖೇದೊಮಿ ಪಾಣಿಟೆ ವಿಸ್ತರಿತ್
ರೋದರೋದನೋ ಮಾಂತ್‌ಳತೇ ಖಿಡಿಯಂ
(ಸಂಧಿ-೮, ಪಾಡ್-೨೯)

(ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನೇ ನೋಡಿದರು. ಏನಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಬಾಯಿಯಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಲಾಗದ ಅವನು ಹಸ್ತಾಭಿನಯದ ಮೂಲಕ ತನಗಾದ ಸಂಕಟವನ್ನು ತಿಳಿಸುವನು. ಆದರೆ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಲ್ಲಾ!)

ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ತಲುಪಿದೊಡನೆ ಕೌರವನು ಆತನನ್ನು ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿದನು.

ಕೇಂಡೆರಾಯಟ ವರ್ತಕೊ ಜಾಸ್ತೆನಪಾ
ಪಂಡೆ ರೋದನಮಾಕಸ್ವ ಪಾಣಿತವಾ
ಲಂಡೆರೈವೆರ್ ರಾತ್ರಿಟ್ ವರ್ತಿಜತ್
ಭಂಡೆಮಾಂತೆ ಮಹಾಬಲವಾನೊರಿಯೇ

(ಸಂಧಿ-ಲ, ಪಾಡ್-೨೨)

(ಕೌರವನು ಏನು ಸಂಗತಿಯೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಅಂಬಿಗನು ಕೈಭಾಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿದನು : “ಐದು ಮಂದಿ ಧೂರ್ತರು ರಾತ್ರಿ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದನು!!)

ಹಸ್ತೊ ಕಾಟ್ಸ್ವ್ ಹೂಂಕೃತಿ ಸಲ್ಲ್ಸ್ವತ್
ಪೆತ್ತತಾ ಪರಿಶೇ ಧ್ವನಿತಾಪಧಿಕೊ
ವಿಸ್ತರೀಪ್ಪುಣ ಕೇಳಪನಾ ವಿದ್ರುವೇ
ವರ್ತೆರಂತ್ ಕೌರವ ಭೂಪತಿನಾ

(ಸಂಧಿ-ಲ, ಪಾಡ್-೨೪)

(ಅಂಬಿಗನು ಕೈಯಿಂದ ಅಭಿನಯಮಾಡುತ್ತಾ, ಆಗಾಗ ಹೂಂಕಾರಮಾಡುತ್ತಾ ದನದ ಹಾಗೆ ‘ಒಂಬಾ ಒಂಬಾ’ ಎಂದು ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಾ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಿದುರನು ಬರುವನು.) ಅಂಬಿಗನ ಹಸ್ತಾಭಿನಯಕ್ಕೆ ವಿದುರನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಹೀಗೆ-

ಭಾಂಡೊ ನಿರ್ಮಿತ್ ಮಾರ್ಕಿನಾ ಕುಶೆಯೇ

.....

ನಿರ್ಮಿತುತ್ತಮ ಭಾಂಡೊಮಿ ಪಂಚಕೊಮಿ
ಪೆರ್ಮೆಟೀ ಪೊದ್ತೊಂಡರಪವು ನ್ಗಟ್
ಒರ್ಮೆ ತತ್ತವುಳೊಂಜಿ ಮಹಾ ಕರ ತಾನ್
ಧೂಣೆನಾಪವು ಬೂಟ್ಸ್ವ್ ಚೆಟ್ಸ್ವ್ಣ್.

(ಮಡಕೆ ಮಾಡಿ ಮಾರುವ ಈ ಕುಂಬಾರನು ಐದು ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ, ಅದರೊಲ್ಲೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಡಕೆಯು ಜಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅದು ಒಡೆದು ನಷ್ಟವಾಯಿತು.)

ತನ್ನ ಹಸ್ತಾಭಿನಯವನ್ನು ವಿದುರನು ಈ ರೀತಿ ಅಪಾರ್ಥಮಾಡಿದಾಗ ಅಂಬಿಗನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. ಹಾಗಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಪುನಃ ಅಭಿನಯ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರೂ, ಯಾರಿಗೂ ಅದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ರೋದನ ಅರಣ್ಯರೋದನವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ವಿಧಿಯೇ ಹೀಗೆಂದು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾ ಆತ ತನ್ನ ಮನೆಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇಡೀ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ದುರಂತಕಥೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ತುಳು ಮಹಾಭಾರತವು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತ ಕ್ಷಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವುದು ಅರುಣಾಬ್ಜ ಕವಿಯ ಅನನ್ಯಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.¹³

[ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 2000ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ 'ಅರುಣಾಬ್ಜ ವಿರಚಿತ ತುಳುಮಹಾಭಾರತೋ' ಕೃತಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ]

¹³ {ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬೆಳ್ಳೂರು.}